

การประชุม

คณะกรรมการการยกย่องรัฐผู้ธรรมนุญ

เรื่อง "การยกย่องรัฐผู้ธรรมนุญฉบับใหม่"

ครั้งที่ ๒๓

วันพุธที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐

ณ ห้องแปซิฟิก ๓ เดอะไทด์ริสอร์ท

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

การประชุม

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
เรื่อง “การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่”

ครั้งที่ ๒๓

วันพุธที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๐

ณ ห้องแปซิฟิก ๓ เดอะไทด์ริสอร์ท

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

(เอกสาร ๓๕ หน้า)

11 เมษายน 2550

ประธาน : ....แล้วก็ขอขอบพระคุณ แล้วเดินมาด้วยดีจนกระทั่งมาถึงวันนี้ ทุกสิ่งทุกอย่าง ผมคิดว่าเป็นรูปร่างที่ค่อนข้างสมบูรณ์แล้วในเรื่องรัฐธรรมนูญ ก็เหลืออีก 2 ประเด็นเท่านั้นเอง คือ เรื่องบท เฉพาะกาลกับคำปรารภ แต่ก่อนที่จะเข้าเรื่องอย่างที่ว่านี้ ผมอยากจะขอให้ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องบันทึก การประชุมครั้งที่ 23 กับ 24 เพื่อให้การรับรอง แล้วก็เอกสารบันทึกการประชุมทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ได้ทำ มาแล้ว ทั้งครั้งที่ 23 และ 24 ผมขอว่าเป็นหน้าไป ในการบันทึกการประชุมครั้งที่ 23 ก่อนนะครับ หน้า 1 หน้า 2 หน้า 3 หน้า 4 หน้า 5 หน้า 6 หน้า 7 หน้า 8 หน้า 9 หน้า 10 หน้า 11 หน้า 12 หน้า 13 หน้า 14 หน้า 15 หน้า 16 หน้า 17 หน้า 18 หน้า 19 หน้า 20 หน้า 21 หน้า 22 หน้า 23 หน้า 24 หน้า 25 หน้า 26 หน้า 27 หน้า 28 หน้า 29 หน้า 30 หน้า 31 หน้า 32 หน้า 33 หน้า 34 หน้า 35 หน้า 36 หน้า 37 หน้า 38 หน้า 39 หน้า 40 หน้า 41 หน้า 42 หน้า 43 หน้า 44 หน้า 45 หน้า 46 หน้า 47 หน้า 48 หน้า 49 หน้า 50 หน้า 51 หน้า 52 หน้า 53 หน้า 54 นี่เป็นบันทึกการประชุม ครั้งที่ 23

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : อ่านเร็ว มีในหน้า 30 ซึ่งเป็นมติที่ประชุมต่อมาจากหน้า 29 มีการแก้ไข ถ้อยคำที่แก้ไขแล้วมันอาจจะลงไว้ขาดไป ในหน้า 30 บรรทัดที่ 2 บรรทัดที่ 3 ที่บอกว่าให้ที่ประชุม ใหญ่ศาลฎีกา ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด แต่งตั้งผู้พิพากษาไม่ต่ำผู้พิพากษาในศาลฎีกา และตุลา การในศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี ข้อความมันควรจะใช้นี่เหมือนกับในหน้า 20 คือ ที่ว่า แต่งตั้งผู้ พิพากษา ในเรื่องของศาลฎีกาก็ต้องใช้คำว่า ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา ศาลฎีกา แล้วก็ส่วนทางด้าน ที่เขาใช้ตุลาการศาลปกครองสูงสุด คือเป็นแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่ง ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือตุลาการศาลปกครองสูงสุด จะถูกต้อง เพราะข้อความตรงนี้ มันไม่ถูกต้อง

เลขานุการ : ผมเข้าใจว่ามีการให้เติมคำว่า ใน เข้าไปด้วย ในศาลปกครองสูงสุด ไม่เติม ไซ้ใหม่ครับ

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : มันต้องเติม ต้องแต่งตั้งผู้พิพากษา ที่ว่าผู้พิพากษาไม่ต่ำกว่าผู้ พิพากษาในศาลฎีกา มันผิดอยู่แล้ว

เลขานุการ : อันนี้เติมครับ

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : ต้องเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกา และข้อความจะเหมือนกับใน หน้า 20

เลขานุการ : ถ้าอย่างนั้นเติมครับ

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา

เลขานุการ : อันนั้นถูกต้องครับ ที่นี้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

นายอัศวิน สุมาวงศ์ : ไม่ครับ หรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ถูกครับ

เลขานุการ : มีคำว่า ใน นะครับ ของศาลปกครองสูงสุด

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ครับ ต้องมีคำว่า ใน ของศาลปกครองสูงสุด แต่ว่าทางศาลฎีกา
ต้องแก้ครับ

นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์ : หน้า 22 (3) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ ความ
เชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริง มติที่ประชุมให้ตัด หรือเป็นตุลาการในศาลทหารสูงสุด ออก แล้ว
ก็ย้ายไปอยู่ในคุณสมบัติในมาตรา 219

เลขานุการ : ถูกต้องครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : มีท่านผู้ใดอีกไหมครับสำหรับบันทึกการประชุม ครั้งที่ 23 ท่านนุรักษ์ เชิญครับ

นายนุรักษ์ มาประณีต : มีหน้า 46 ให้รอกการพิจารณาในมาตรา น่าจะเป็น 233 ไม่ใช่ 223

เลขานุการ : เดี่ยวจะเช็คครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ยังมีอีกไหมครับ ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ 23

บันทึกการประชุม ครั้งที่ 24 ผมก็จะขอว่าเป็นหน้าไปอีก ท่านผู้ใดจะแก้ไขเพิ่มเติมกรุณา

บอกด้วย หน้า 1 หน้า 2 หน้า 3 หน้า 4 หน้า 5 หน้า 6 หน้า 7 หน้า 8 หน้า 9 หน้า 10 หน้า 11 หน้า 12 หน้า
13 หน้า 14 หน้า 15 หน้า 16 หน้า 17 หน้า 18

: ขออนุญาตครับ ท่านประธานครับ ในหน้า 18 มาตรา 247 วรรคสอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติ
ของกรรมการ ป.ป.ช. ตรงที่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดี มีคำว่า หรือเทียบเท่า ไหมครับ
เพราะว่าไม่อย่างนั้น ข้าราชการซึ่งอยู่ในอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้มีชื่อเรียกอย่างนี้อาจจะหลุดไปไหมครับ ข้าราชการ มี
ต่อว่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือน ระดับ 9 มีอยู่แค่ 2 อัน ควรจะมีคำว่า หรือ

เลขานุการ : ความจริงเข้าใจว่าที่ประชุมไม่ได้คุยกันนะครับ ขออนุญาตคงไว้ก่อนได้ไหม
ครับ แล้วเดี๋ยวไปปรับได้อีกรอบหนึ่ง ไม่ได้มีปัญหาอะไร

ประธาน : หน้า 19 ครับ หน้า 20 หน้า 21 หน้า 22 หน้า 23 หน้า 24 หน้า 25 หน้า 26
หน้า 27 หน้า 28 หน้า 29 หน้า 30 หน้า 31

: ในหน้า 28 ผมเป็นคนตั้งข้อสังเกต ขอประทานโทษครับท่าน ผ่านไปมีอีกอันหนึ่ง อันนี้
ขอให้บันทึกไว้ในบันทึกเจตนารมณ์

ประธาน : หน้า 32 หน้า 33 หน้า 34 หน้า 35 หน้า 36 หน้า 37 หน้า 38 หน้า 39 หน้า 40
หน้า 41

นายประพันธ์ นัยโกวิท : หน้า 41 ในวรรคสอง ที่ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
วินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่ให้ร้องต่อศาลฎีกา วันนั้นที่พูดกันหมายความว่า
เป็นกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว อยากจะให้เดิมว่าในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เดิม
คำนี้ด้วยครับ

เลขานุการ : ข้างหน้า (2) เลยใช้ไหมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ครับ ในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหากคณะกรรมการ

เลขานุการ : ต้องมีคำว่า หาก ด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอขอบคุณครับ และอีกประเด็นหนึ่ง เนื่องจากในร่างมาตรา 233 หน้า 41 ที่อำนาจศาลฎีกาที่บอกว่าให้มาพิจารณารวมในส่วนนี้ด้วย คือในส่วนของการเลือกตั้งท้องถิ่นซึ่งเดิมเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในส่วนของท้องถิ่นให้เสนอศาลจังหวัด ผมได้เสนอขอให้เป็นศาลอุทธรณ์ซึ่งมีอยู่ 9 ภาค จากศาลจังหวัดขอเป็นศาลอุทธรณ์ อันนี้ฝ่ายเลขานุการต้องเอามาเขียนต่อในที่นี้ มันจะขาดท้องถิ่นไป

เลขานุการ : ที่ประชุมไม่ได้รับเรื่องศาลอุทธรณ์ ที่ประชุมไม่ได้รับ ที่ประชุมให้เป็นศาลจังหวัดเหมือนเดิมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในนี้ก็ไม่ได้เขียน

เลขานุการ : จะรับไปเขียนครับ แต่ขออนุญาตเป็นศาลจังหวัดนะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่นี้ผมขออนุญาตนิดหนึ่ง คือ อันนี้เป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเขาได้วินิจฉัยแล้วเหมือนกับองค์การกึ่งตุลาการวินิจฉัยแล้ว ที่นี้การพิจารณามันวินิจฉัยศาลเดียวถึงที่สุด ผมเลยเสนอจากศาลจังหวัดเป็นศาลอุทธรณ์ เพราะว่าถ้าเป็น ส.ส. อุทธรณ์คำสั่งไปที่ศาลฎีกาท้องถิ่นมันควรจะเป็นศาลอุทธรณ์และเป็นศาลเดียวถึงที่สุด

เลขานุการ : เดียวคุยกันอีกได้ไหมครับ เก็บตกได้ไหมครับ เข้าใจว่าเรื่องนี้ไม่ได้คุยครับ เมื่อวาน ที่ประชุมยื่นเป็นศาลจังหวัด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมอภิปรายวันนั้น

เลขานุการ : แต่สรุปในประเด็นศาลจังหวัดครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ก็ผมอภิปรายไม่เห็นมีใครว่าอย่างไร แต่ไม่เป็นไร ถ้าอย่างไรผมขอให้พิจารณานิดเดียว มันศาลยุติธรรมเหมือนกัน เพียงแต่ศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์เท่านั้นเอง

เลขานุการ : ได้ครับ

ประธาน : หน้า 41 ผ่านไปนะครับ หน้า 42 หน้า 43 หน้า 44 หน้า 45

: ในช่วงมาตรา 266 กับมาตรา 267 ตั้งแต่หน้า 41 ถึง 44 ความจริงมีประเด็นที่พิจารณากัน ก็คือเรื่องของการจะให้ศาลเลือกตั้ง แล้วที่ประชุมได้ลงมติไว้ว่าจะให้ศาลฎีกา แต่มาพิจารณาในตามสภาพเหตุการณ์ขณะนั้นว่า จะตัดสินใจอย่างไร ในที่สุดก็ตัดสินใจว่าไม่คงตามร่าง ตามมาตรา 266/1 แต่ในนี้ไม่มีการบันทึกไว้ เพราะว่าในประเด็นนี้ผมได้ขอสงวนไว้ในขั้นนั้นด้วยครับ อยากจะให้เดิมตรงนี้เข้าไปครับ

เลขานุการ : อาจารย์จะให้เดิมว่าอย่างไรครับ

: คือได้หยิบยกเรื่องมาตรา 266 แล้วก็มีมติว่าให้ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย โดยผมเป็นคนขอสงวนประเด็นเรื่องใช้ร่างแบบที่เลขานุการได้เสนอแบบที่ 2 เข้าไป

เลขานุการ : ครับ ไปเดิมนะครับ

ประธาน : หน้า 46 ครับ หน้า 47

นายชูชัย ศุภวงศ์ : หน้า 47 ตอนบรรทัดล่างสุด มติที่ประชุม หลังมติที่ประชุม ขอให้เติม
คำว่า ผมขอสงวนความเห็นในประเด็นให้เพิ่มอำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เหมือนกับเรื่องจำนวน
อันนี้ก็ล้อกัน

เลขานุการ : ครับ ขอกลับไปแก้ครับ

: ในหน้า 47 เพื่อให้การบันทึกตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จริง ๆ ในขณะนั้นผมขอเสนอ
เรื่องตัดเรื่องอำนาจยื่นฟ้อง แล้วก็มาขอถอนภายหลังในการประชุมครั้งถัดไป เพราะฉะนั้นจะขอให้บันทึกไว้
ให้ตรงกับความเป็นจริง

ประธาน : หน้า 48 ครับ หน้า 49

นายพิสิฐ ลีธรรม : ในหน้า 49 ตรงมติที่ประชุมที่ว่าให้นำเรื่องของคณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายกลับไปไว้ที่มาตรา 79 เหมือนเดิม จริง ๆ ตอนนั้นเราได้มีการคุยว่าน่าจะให้ลำดับชั้นของ
ความสำคัญของเรื่องนี้อยู่ตรงระดับ 5 มากกว่าที่จะเป็นอันดับ 1 เพราะว่าเรื่องของการดูแลให้เป็นไปตาม
กฎหมายน่าจะเป็นเรื่องสำคัญของรัฐบาล เรื่องนี้ควรจะอยู่ตรงท้ายมากกว่า แต่ว่าในมติตรงนี้ให้เขียน
กลับไปไว้ที่ (1) เหมือนเดิม ซึ่งผมคิดว่าไม่น่าจะตรงกับที่เราคุยไว้

เลขานุการ : ท่านให้อยู่วงเล็บไหนครับ

นายพิสิฐ ลีธรรม : (5) ครับ

เลขานุการ : มาตรา 79 (5)

นายอัษฎพร จารุจินดา : เรียนหารือครับ ผมอาจจะฟังแล้วไม่ได้มัน เพราะมองว่า วงเล็บ
หลังจากนี้เป็นเรื่องกระบวนการยุติธรรม ซึ่งชื่อหมวดว่า นโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ก็เลยยังเอา
ไปไว้ใน (1) ว่าเป็นเรื่องกฎหมายตามชื่อหมวด เพราะที่เหลืออยู่เป็นเรื่องกระบวนการยุติธรรมทั้งสิ้น ผม
เองอาจจะไม่ได้ฟัง

นายพิสิฐ ลีธรรม :: คือที่วันนั้นได้หารือกันว่า มาตรา 79 สาระของรัฐบาลในการดูแล
เรื่องของกฎหมายและยุติธรรม น่าจะดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม
อันนี้น่าจะเป็นเรื่องที่เป็นอันดับต้น ๆ แล้วก็เรื่องของการตั้งองค์กรน่าจะอยู่ตรงอันดับตรงส่วนที่ 5 มากกว่า
ที่ได้หารือไว้ตอนนั้น

เลขานุการ : คือเมื่อวานไม่ได้พูดเรื่องอยู่ตรงไหนเลย ก็บอกให้ไปอยู่มาตรา 79

นายพิสิฐ ลีธรรม : ไซ้ เมื่อวานนั้นบอกไปอยู่มาตรา 79 แต่วก่อนหน้านั้นตอนที่เรา
หารือเรื่องนี้ท่านเลขานุการ ไม่อยู่ เราได้มีการย้ายลงมาแล้ว แล้วตอนหลังก็ย้ายไปอีกที่หนึ่ง ตอนปรับ

เลขานุการ : ที่นี้อยู่ (1) มันจะสำคัญกว่าอยู่ (5) หรือเปล่าครับ

นายพิสิฐ ลีธรรม : สำคัญกว่าสิครับ เพราะมันอยู่อันดับ 1

เลขานุการ : นั่นสิ ก็นี่บันทึกว่าอยู่มาตรา 79 (1)

นายพิสิฐ ลีธรรม : ไม่ ก็ควรจะอยู่มาตรา 79 (5)

เลขานุการ : (5) ก็สำคัญน้อยกว่าสิครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : ใช่ ถูกต้องครับ เพราะฉะนั้นคณะกรรมการชุดนี้ ควรจะอยู่ เป็นเรื่องของการตั้งกรรมการ ซึ่งไม่ใช่งานรัฐบาลโดยตรงแล้ว งานรัฐบาลโดยตรงควรจะเป็นเรื่องของการดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายและการบังคับใช้

เลขานุการ : ที่นี้มันจะขัดกับที่ท่านอภิปรายหรือเปล่า คือท่านอยากให้ความสำคัญมาก

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : ให้ความสำคัญเป็นอิสระ ให้เป็นองค์กรอิสระ ซึ่งอันนี้ก็เขียนอยู่แล้วว่าเป็นอิสระ แต่ว่าที่ผมเคยอภิปรายไว้แต่แรกเลย ผมอภิปรายว่า ที่จริงต้นเรื่องผมเพียงแต่ขอย้ายเท่านั้นเอง แล้วจับพลัดจับผลูหรือไปมาก็เลยออกจากมาตรา 79 ไป แต่ที่จริงตอนนั้นที่อภิปราย คือให้มีการเรียงตรงนี้ให้ถูกต้อง เพราะเรื่องของ Law enforcement ในเมืองไทยเป็นปัญหาใหญ่

เลขานุการ : ก็ได้ นะครับ ย้ายได้ นะครับ ผมไม่มีอะไร คือเมื่อวานไม่ได้คุยว่าอยู่วงเล็บไหนแค่นั้นเอง ได้ นะครับ จะได้จบครับ

: ท่านประธานครับ ในหน้า 49 ในเรื่องของประเด็นการพิจารณา ผมคิดว่ายังมีประเด็นการพิจารณาที่อาจจะบันทึกไม่ครบ เพราะว่าในที่ประชุมได้มีการกล่าวถึงว่าโดยหลักการของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายควรจะเป็นหน่วยงานที่อยู่ในส่วนไหน ซึ่งมีหลายท่านก็ว่าควรจะให้อยู่ในส่วนงานของรัฐสภา ได้มีการพูดตรงนั้น และพูดถึงประเด็นเรื่องนายกฯ รับสนองพระบรมราชโองการ น่าจะเป็นประธานรัฐสภาหรือประธานวุฒิสภา ผมอยากจะขอให้เติมในประเด็นตรงนี้เข้าไปด้วยครับ

ประธาน : หน้า 50 และหน้า 51 หน้า 52 หน้า 53 หน้า 54 และหน้า 55

: มีคำเดียว ขอย้อนไปหน้า 17 นิดเดียวคำเดียว หน้า 17 ในเรื่องของมติที่ใน (2) ที่ว่า กฎคำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใด ขอตัดคำว่า อื่น ได้ไหมครับ ผมเข้าใจว่ามันไม่จำเป็นต้องมี กฎคำสั่ง หรือการกระทำใดเท่านั้นของบุคคลใด

เลขานุการ : น่าจะได้ครับ แต่ที่ประชุมไม่ได้คุยกันเมื่อวาน วันก่อน

: แต่ว่า นี่เป็นมติตั้งแต่วัน

เลขานุการ : ได้ครับ ไม่มีปัญหาครับ

ประธาน : ถ้าไม่มีอะไรอีกก็ขอว่าที่ประชุมได้ให้การรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ 24 ต่อจากนี้ไปเชิญครับ

: ผู้สื่อข่าวประสานเข้ามาว่าช่วงนี้ยังเป็นการประชุมลับอยู่ไหมครับ

เลขานุการ : ยังประชุมลับครับ

ประธาน : ต่อไปเป็นวาระพิจารณาต่อจากเมื่อวานนี้ วาระพิจารณาเรื่องแรกก็คือ เรื่องคำปรารภ ขอเชิญท่านเลขาฯ ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : เมื่อเข้าได้คุยกับกรรมาธิการบางท่านบอกมาก่อนประชุมเข้าวาระพิจารณาน่าจะคุยเรื่องใช้เวลาสัก 5 นาที 10 นาที ที่จะคุยเรื่องเมื่อวานที่จะมีการ Feedback กลับมา ด้วยเหตุที่ว่า ความเข้าใจไม่ตรงกันในกรณีเรื่องสัดส่วนกับ Party list เพราะว่าบางช่องที่ทางกรรมาธิการเองพูด

ก็พูด Party list บางช่องก็บอกว่า เป็นระบบสัดส่วน รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ด้วยถ้ามีเวลาสัก 5 นาที 10 นาที ผมคิดว่าก็อาจจะเป็นประโยชน์ในการที่จะปรับปรุงการทำงานต่อไปจะได้เข้าใจตรงกัน ก็แล้วแต่ที่ประชุม

เลขานุการ : ผมขออนุญาตไปเก็บตกได้ไหมครับ ขอไปตามวาระก่อนได้ไหมครับ แล้วไปเก็บตกเอา

ท่านประธานครับ ขออนุญาตไปเรื่องคำปรารภ ซึ่งที่ประชุมได้มอบหมายให้อาจารย์ธงทอง ได้ไปร่างมา ผมขออนุญาตอย่างนี้ได้ไหมครับ เพื่อให้การประชุมมีประสิทธิภาพ อยากให้ที่ประชุมใช้เวลาสั้น ๆ พิจารณาลองดู แต่อย่าไม่อยากให้ถึงขนาดไปลงรายละเอียดว่าจะปรับค่าตรงไหน ตรงนี้ ตรงนั้น อาจจะ Recommend อาจารย์ธงทองให้ช่วยเพิ่มเติมอะไรก็ได้แล้วแต่ แต่ว่าคำปรารภก็ต้องเขียนด้วยมือคนเดียว ไปเขียนหลาย ๆ มือมันก็ดูไม่สะอาดสวย จะขออนุญาตท่านอาจารย์ธงทองช่วยແລງ แล้วที่ประชุมจะมีฝากอะไร ท่านธงทองรับไว้แล้วก็ไปดูอีกทีหนึ่ง

นายธงทอง จันทรางศุ : เรื่องร่างคำปรารภซึ่งที่ประชุมที่กรุงเทพฯ ได้กรุณาได้มอบหมายให้ผมลองไปพิจารณาร่างมานำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาในวาระนี้ มีข้อความซึ่งอาศัยแนวทางใกล้เคียงกันกับการจัดทำร่างคำปรารภเมื่อครั้งปี 2540 โดยที่มีข้อความทั้งหมดในชั้นนี้ 3 ววรรค ต่อท้ายด้วยจุดไข่ปลาตามเคย เพราะว่าเป็นข้อเท็จจริงในอนาคต ซึ่งยังไม่สิ้นสุดกระแสความ เพราะจะต้องมีการลงประชามติเสียก่อน ในร่างคำปรารภที่นำเสนอมานี้ ในเอกสารที่ผมนำเสนอในหน้า 2 และหน้า 3 ขออนุญาตเรียนว่าผมใช้คำว่า ที่มาและข้อพิจารณา ผมขออนุญาตที่จะเรียนขยายความเพิ่มเติมเล็กน้อย ความในตอนแรก เป็นข้อความตอนที่ 1 ที่ปรากฏในเอกสารหน้า 2 นั้น ที่มานั้นก็คือแนวทางซึ่งได้เขียนหรือยกร่างขึ้นตามบันทึกพระราชกระแส เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2517 แล้วก็ได้ใช้แนวทางนี้ในการจัดทำร่างคำปรารภเมื่อปี 2540 ความตอนต้นเช่นเดียวกัน ความตอนที่ 2 นั้นเป็นการพรรณนาวิธีการจัดทำ หรือแนวทางในการยกร่างหนังสือซึ่งเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว ปี 2549 และที่เน้นความสำคัญเป็นพิเศษก็คือเรื่องของการจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอน แล้วก็นำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและพิจารณาแปรญัตติโดยต่อเนื่อง นอกนั้นก็เขียนโดยสรุปว่า กับทั้งได้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วทุกประการ เพราะมันมีวิธีการอย่างนั้นส่งไปส่งมา ระยะเวลาอะไรต่าง ๆ เรา Make clear ตรงนี้เท่านั้นละครับ ว่าได้ทำแล้วทุกขั้นตอน ลีลาอย่างเดียวกันนี้ถ้าท่านย้อนกลับไปดูในปี 2540 ก็เช่นเดียวกัน จะเขียนคล้ายคลึงกัน ในความตอนที่ 3 ตรงนี้เป็นส่วนที่เป็นแก่น หรือเป็นหัวใจของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ผมได้อาศัยกรอบการทำงานของอนุกรรมการทั้ง 3 กรอบ ซึ่งเราพูดถึงเรื่องของประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพ เรื่องของการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับกรอบที่ 1 กรอบที่ 2 ก็คือ ปรับปรุงเรื่องโครงสร้างสถาบันการเมืองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกรอบที่ 3 พูดถึงเรื่องสถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่น นี่คือ Key word :ซึ่งมาจากชื่อกรอบต่าง ๆ แล้วผมมาไฮไลท์ด้วยคำบางคำ ซึ่งคิดว่าน่าจะช่วยให้แสดงภาพของแนวทางของกรอบแต่ละกรอบมีความชัดเจน ประเด็นแรก คือเรื่องการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ปี 2540 เขาก็คุ้มครอง แต่ถามว่ารัฐธรรมนูญ ปี 2550 ต่างกับปี 2540 อย่างไร ผมเลือกใช้คำไฮไลท์ หรือคำที่เน้นย้ำขึ้นว่า ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนยิ่งขึ้น อันนี้คือประเด็น

เรื่องสิทธิเสรีภาพที่เราคิดว่ามันประจักษ์ชัดเจนนี้อะไรนะ แต่เดิมนั้นอาจจะยังเป็นความฝันอยู่ วันนี้ทำให้มันเป็นรูปร่างที่เห็นได้ชัด พอพูดถึงเรื่องสนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการปกครอง แล้วก็ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งในประเด็นอย่างนี้ หรือประโยคอย่างนี้ก็ย่อมรวมความถึงเรื่องของการกระจายอำนาจ เรื่องของการมีส่วนร่วมด้วย ผมบอกว่าสนับสนุนอย่างเป็นทางการ เป็นรูปธรรม คือทำให้มันเห็นเป็นขึ้นเป็นอันขึ้น ไม่ใช่เพียงแค่ว่าวางหลักการแล้วไม่รู้ทำอย่างไรให้ถูกต้องก็ไม่รู้เหมือนกัน พอพูดถึงเรื่องกลไกในเรื่องของสถาบันการเมือง ในกรอบที่ 2 คงพูดถึงเรื่องของฝ่ายนิติบัญญัติและบริหาร ผมเลือกที่จะใช้คำว่าความมุ่งหมายในการจัดทำนั้น เราคงพิจารณาให้นำหนักในเรื่องดุลยภาพและประสิทธิภาพ ท่านลองย้อนกลับไปดูรัฐธรรมนูญปี 2540 รัฐธรรมนูญปี 2540 เลือกใช้คำว่า เสถียรภาพและประสิทธิภาพ บางทีก็มีข้อวิจารณ์ ข้อกังวลอยู่เหมือนกันว่า คำว่า เสถียรภาพ แปลว่าอะไร ตรงนี้เราพยายามที่จะสร้างให้เกิดสมดุลระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ทั้งหมดนี้ภายใต้คำสำคัญอีกตัวหนึ่งก็คือ วิธีการปกครองแบบรัฐสภา หรือ parliamentary system เพราะฉะนั้นกลไกต่าง ๆ ในระบบ parliamentary ก็ยังต้องอยู่ครบนะ ในเรื่องอภิปรายควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐสภา เรื่องที่รัฐสภามีความสำคัญอย่างไรกับฝ่ายบริหาร ประเด็นกรอบที่ 3 ก็คือเสริมสร้างสถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นให้สามารถปฏิบัติให้ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรม เพราะที่ผ่านมามีความกังวลอยู่ว่าองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นจะสามารถเข้ามาทำหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมาหรือไม่ เพียงใด แค่นั้น แล้วก็ถ้อยคำท่อนท้ายของความในส่วนนี้ ไม่ปรากฏอยู่ในชื่อของกรอบ แต่ผมเชื่อว่าปรากฏอยู่ในใจและอยู่ในความรู้สึกของเราอยู่ตลอดเวลา ในเวลาที่อ่านดูร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับแล้วเห็นว่าจุดเด่นสำคัญก็คือ เรื่องของการเน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ซึ่งเราเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นหลักในการจรรโลงชาติของเรา นี่ก็เป็นส่วนที่เป็นประเด็นในส่วนที่เป็นสาระสั้น ๆ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคิดว่าน่าจะครอบคลุมประเด็นที่เป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญทั้ง อาจจะเป็นหัวใจทั้ง 4 ห้องก็ได้ของรัฐธรรมนูญ คือ มี 3 กรอบ บวกด้วย 1 คุณธรรม จริยธรรมที่ว่านี้ ส่วนความตอนท้ายนั้นก็เป็นการแสดงข้อเท็จจริงว่าเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วก็ได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ แล้วก็จัดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อขอความเห็นชอบ อันเป็นการออกเสียงทำนองนี้ครั้งแรกของประเทศ จากนั้นไปเป็นจุดไข่ปลาแล้วละ เพราะคงบอกไม่ได้ว่าประชาชนจะเห็นอย่างไร ขออนุญาตกราบเรียนเพิ่มเติมว่าหากว่าเวลาที่เรานำเสนอเอกสารที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญในวาระนี้ หรือการที่ไปนำเสนอการลงประชามติที่ดี ก็คงต้องมีจุดไข่ปลาอย่างนี้แหละ และกราบเรียนว่าแล้วถามว่าใครจะเติม เติมเมื่อไร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดแล้วก็ผ่านความเห็นชอบของประชามติถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชาอนุมัติก็เป็นขั้นตอนซึ่งทางหน่วยงานต่าง ๆ 3 หน่วยจะต้องปฏิบัติประสานร่วมกัน ก็คือสำนักราชเลขาธิการ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี แล้วก็ทางฝ่ายสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยสำนักงานเลขาธิการของสภาร่างรัฐธรรมนูญ หน้าที่แล้วก็ต้องปฏิบัติอย่างนี้ เพราะฉะนั้นก็จะมีความตอนท้ายที่ยังไม่สามารถจะลงเป็นข้อยุติได้ ก็ขอประทานกราบเรียนวิธีการแนวทางที่จัดยกร่างมา พยายามที่จะให้ข้อความในคำปรารภนี้ไม่ยาวความจนเกินไปนัก แล้วก็แสดงแก่นของรัฐธรรมนูญให้ครบถ้วน ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ นั้นก็ต้องอยู่ในบทบัญญัติต่าง ๆ อยู่แล้ว สีสากการเขียนนั้นคงคล้ายกันกับรัฐธรรมนูญปี

2540 ซึ่งหนั้นทดลองทำไปแล้วได้มีการประสานกับผู้หลักผู้ใหญ่ทั้งหลายก็ได้รับความเห็นชอบในแนวทางนั้นมา แล้วก็คิดว่าได้รับความกรุณาจากท่านทั้งหลายในการให้ข้อคิดความเห็นเพื่อเติมความสมบูรณ์ขึ้นจนกระทั่งเป็นคำปรารภ 2540 ออกมาสุดท้าย ก็ขอประทานกราบเรียนนำเสนอในชั้นนี้เพียงแค่นี้ก่อนครับ

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ ท่านประพันธ์ ท่านเกริกเกียรติ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ท่านประธานที่เคารพครับ ก็เป็นคำปรารภที่สั้น กระทัดรัด และชัดเจน ส่วนถ้อยคำภาษาจะเป็นอย่างไรนั้นก็คงจะได้ปรับปรุงแก้ไขกันได้ ผมคิดว่ามีประเด็นเพียง 2 - 3 ประเด็นที่อยากจะเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ในวรรคสอง บรรทัดที่ 5 ที่บอก กำหนดกลไก สถาบันทางการเมือง ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามวิถีการปกครอง ผมอยากจะเติมเข้าไปนิดหนึ่ง ตามวิถีการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เพื่อความชัดเจน และถัดมา แบบรัฐสภาสร้างเสริมสถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรม และเหนือสิ่งอื่นใดคือการเน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม และธรรมาภิบาล อันนี้อยากจะเติมลงไปนิดหนึ่ง มันลอย ๆ มันไม่รู้ว่าจะธรรมาภิบาล เอาตรงนี้เอาใช้กับอะไร เติมว่า ธรรมาภิบาลในการบริหารบ้านเมืองที่ดี อันเป็นหลักจรรยาของชาติ ส่วนวรรคสุดท้าย เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ฟังดู มันเหมือนให้ทราบเฉย ๆ ความจริงแล้วเผยแพร่ให้ประชาชนทราบและแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไข รวมทั้งได้จัดให้มีต่อไปนี้ เพราะฉะนั้นขอเติมคำว่า และแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไข รวมทั้งได้จัดให้มีการออกเสียงประชามติ ต่อเนื่องไปครับ เติมไป 3 ประเด็น

นายธงทอง จันทรางศุ : ขออนุญาตกราบเรียน ผมอาจจะอธิบายยังไม่ชัดเจน คือถ้อยคำทั้ง 2 ประเด็นแรก ที่ท่านกรรมาธิการได้กรุณาให้ความเห็นนั้นผมขออนุญาตรับไปลองพิจารณาดูว่าจะเติมจะเพิ่มกันอย่างไร แต่ผมขออนุญาตเรียนประเด็นในย่อหน้า หรือวรรคที่สามเท่านั้นครับ วรรคที่สามนั้นผมหมายถึงตอนที่ทำเสร็จแล้ว ส่วนตอนที่เรากำลังร่างเสร็จแล้ว แล้วก็รับฟังความคิดเห็น แล้วเอากลับมาปรับปรุง มาแปรญัตติอะไรต่ออะไร เป็นความที่อยู่ในวรรคแรก คือประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน นำความเห็นเหล่านั้นเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและแปรญัตติอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อความในวรรคสาม คือตอนที่ Complete แล้ว นำไปสู่ประชามติ อันนี้ขออนุญาตที่จะกราบเรียนว่าผมนำข้อความจากรัฐธรรมนูญปี 2549 คือรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 29 วรรคสอง ซึ่งเขาเขียนว่าเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ คำที่ว่าทราบในที่ย่อนี้และเรื่องของประชามตินั้นเป็นถ้อยคำในรัฐธรรมนูญปี 2549 ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : วรรคสามไม่ติดใจครับ

ประธาน : เชิญท่านประพันธ์ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในร่างที่ร่างนี้ก็ครอบคลุมเนื้อหาจุดเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งดูแล้วก็ครอบคลุม คือจุดเด่นของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ 1. เรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ตรวจสอบการ

ใช้อำนาจรัฐ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพิ่มในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ที่ร่างมานี้ครบ 3 ประเด็น แต่อยากจะให้ปรับปรุงถ้อยคำ อาจจะใช้อะไรก็ตามให้ครอบคลุมอีกนิดหนึ่ง คือเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อันนี้เขียนเฉพาะประชาชน แต่ความจริงแล้วในรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบอำนาจรัฐมีการตรวจสอบโดยประชาชนเพิ่มขึ้น แล้วก็องค์กรอิสระต่าง ๆ แล้วในส่วนถ้อยคำที่ใช้ ที่บอกว่ากำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพ คือจริง ๆ แล้วถ้าจะพูดแล้ว นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการมันจะต้องดุลยภาพกัน ไปเขียนเฉพาะ 2 ด้าน ให้ดุลยภาพกัน และบอกเสริมสร้างสถาบันศาลและองค์กรอิสระ ถ้อยคำมันจะไม่ค่อยกลืนกัน ผมว่าน่าจะปรับปรุง เพราะนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการมันจะต้องดุลยภาพกัน ก็ฝากเป็นข้อสังเกต ที่นี้ในส่วนคำว่า ธรรมาภิบาล ผมเคยถามแล้ว เพราะในร่างรัฐธรรมนูญเรา ใช้คำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมาจากคำว่า Good governance ในตัวร่างไม่ใช่คำว่า ธรรมาภิบาล แต่พอในคำปรารภใช้คำ ธรรมาภิบาล ตกลงจะเอาอย่างไร

ประธาน : ท่านรองทองรับไปพิจารณาเรื่องนั้นะครับ ท่านเกริกเกียรติ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : คือในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เราได้ให้ความสำคัญมาก ในหน้า 2 ตรง 2 - 3 บรรทัดสุดท้าย อาจารย์ได้บอกว่า ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนยิ่งขึ้น ให้ประจักษ์ชัดเจนยิ่งขึ้นมันก็ได้บอกถึงว่า มันจะทำให้มันเป็นจริงยิ่งขึ้นอย่างไร เพราะฉะนั้นอันนี้มันก็ไม่ต่างจากของเดิมเพียงประจักษ์ชัดเจนเท่านั้น แต่ผมเสนอว่า ย้ายลงไปเลยได้ใหม่ว่า ที่ประจักษ์ชัดเจนและให้มีผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ฝากอันนี้ไว้คือว่า ต้องการให้เห็นว่าอันนี้มันจะมีผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งเราก็แก้หลายอย่าง เท่าที่ผมจำได้บอก ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้ากฎหมายไม่ออกก็ให้ถือเอาข้อความในรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่ใช้ปฏิบัติเลย เพราะฉะนั้นอันนี้ต้องการให้เห็นว่า มันให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อันนี้ก็อยากจะเน้นตรงนี้จะได้เห็นว่ามันต่างกับปี 2540 อย่างไร

ประธาน : เชิญท่านปกรณ์ครับ

นายปกรณ์ ปริญญากร : ก่อนอื่นผมเห็นด้วยอย่างยิ่งกับร่างคำปรารภที่ท่านอาจารย์รองทองได้กรุณาเขียนมาให้เราพิจารณา เพราะว่าเป็นร่างคำปรารภที่ครอบคลุมในการดำเนินงานของเราที่ต่อเนื่องกันมาในการประชุม ทั้ง 27 ครั้ง รวมครั้งนี้ และกระบวนการในการทำงานร่วมกับกรรมการชุดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความในวรรคสอง ผมเข้าใจและเห็นด้วยว่าจะเป็นหัวใจสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถ้อยคำ ผมคิดว่าการปรับปรุงเพียงเล็กน้อยก็อาจจะช่วยให้พวกเราทุกคน กรรมการทั้ง 35 คน รวมทั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ถ้าเขาเห็นชอบด้วยสามารถที่จะไป ขออนุญาต ใช้คำว่า ไปนำเสนอต่อสังคมได้ตรงกัน และค่อนข้างจะเป็นหลักคิดที่ตกผลึกค่อนข้างมาก แล้วเห็นด้วยกับท่านอาจารย์เกริกเกียรติว่า ทำอย่างไรที่จะทำให้คำว่า ความจริงคำที่อาจารย์รองทองเขียน ประจักษ์ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นคำที่สวยงามมาก แล้วมีอรรถรสในทางภาษาอย่างลึกซึ้งมาก เพียงแต่ว่าคนอาจจะบอกว่ามันเป็นการทำอะไรที่ทำให้มันดูขิงขิงว่าทำได้จริง เพราะเราได้ตัดข้อความเรื่องของกฎหมายบัญญัติออกไปตั้งเยอะ เรื่องที่ 2 นั้นก็เป็นเรื่องที่ชัดเจนก็คือสนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองกับที่อาจารย์รองทองได้

พยายามอธิบายว่า คำว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองนั้นรวมถึงการกระจายอำนาจด้วย ทำอย่างไรที่เราจะทำให้คำนี้มันปรากฏชัดไปด้วยในเรื่องของการกระจายอำนาจ เพราะเราทำงานหนักกันมากในเรื่องของความพยายามที่จะทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นที่ดี องค์กรภาคประชาชนก็ตาม รวมทั้งองค์กรเครือข่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง อันที่ 3 ผมคิดว่าครอบคลุมแล้ว เพราะว่า เป็นเรื่องที่อยู่ในกรอบที่ 2 แล้วผมคิดว่ามันเป็นการกำหนดกลไกของสถาบันทางการเมือง ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพ เพราะเดิมนั้นเราจะคิดว่าเราจะใช้คำว่า ไปลดอำนาจรัฐ ซึ่งมันไม่ใช่ แต่เราต้องการให้มันมีดุลยภาพ ที่นี้ส่วนที่ท่านประพันธ์อาจจะเป็นห่วง ผมคิดว่า อันนั้นมันไปอยู่ในส่วนที่ 4 ก็คือ สร้างเสริมสถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ และที่สำคัญคือคำว่าเน้นย้ำว่าโดยสุจริต เทียงธรรม และสุดท้ายเป็นการตอกย้ำ ส่วนคำว่า ธรรมภิบาล กับ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผมคิดว่าถ้าเราจะใช้คำไหนก็ได้ เพราะว่ามันเป็นคำเดียวกัน เพียงแต่ว่าการสื่อความเข้าใจของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อาจจะเป็นการสื่อความเข้าใจที่ง่ายกับสาธารณชน เพราะท่านประธานได้มีเจตนารมณ์ตั้งแต่การแถลงในที่ประชุมครั้งแรก ถ้าพวกเราจำได้ วันที่ท่านประธานประสงค์ ขออนุญาตที่เอ่ยนาม แถลงในที่ประชุมครั้งแรกว่า ผมมีความตั้งใจว่าจะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ยุ่ง ไม่ยาก และไม่ยาว เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมคิดว่าถ้าเราใช้คำพวกนี้เหล่านี้มันจะทำให้คนไม่ต้องไปตีความ เพราะคนในสังคม เวลาผมสอนหนังสือ คนก็ตีความคำว่า ธรรมภิบาลที่ดี คำว่า ธรรมรัฐก็ตาม บางทีก็ค่อนข้างจะได้แย้งกัน แต่ว่าในภาษาตอนหลังที่เอามาร่างหลักเกณฑ์ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ก็เป็นการทำให้ภาษามันอธิบายได้ง่ายมากขึ้น ผมคิดว่าผมพอใจกับร่างคำปรารภนี้มากครับ

ประธาน : ชาวบ้านในต่างจังหวัดชายแดน เมื่อคืนนี้ไปรับฟังความเห็นมา แล้วก็คนที่รับฟังเขานำเรื่องหลายเรื่องมาเล่าให้ฟัง ชาวบ้านความจริงไม่รู้เรื่องอะไรเลย รัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขาถามเรื่องการถอดถอน ชาวบ้านลุกขึ้นถามเลยครับ ถอดถอนมันคืออะไร ผมเองผมฟังแล้วผมก็รู้สึกว่ น่าเป็นห่วง การประชาสัมพันธภาคีรัฐต่าง ๆ ที่จะต้องช่วยกันให้ลงถึงพื้นที่ได้มากเท่าไร ฝ่ายภาครัฐควรจะช่วยพวกเราให้มาก อันนี้ผมจะประสานกับทางฝ่ายบริหารอีกทีหนึ่ง ขออีก 2 ท่าน ท่านนครินทร์ แล้วก็ท่านมานิจ ท่านวิจิตรกับท่านเดชอุดมด้วย

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ก็เห็นด้วยว่าจริง ๆ การเขียนร่างคำปรารภเขียนโดยคนเดียวจะดีกว่า ถ้าเขียนหลายคนก็จะทำให้เกิดความสับสนแล้วอ่านยาก แล้วก็ต้องขอบคุณท่านอาจารย์ธงทอง ผมได้ยืนมีมือท่านอาจารย์ว่าท่านอาจารย์เขียนร่างคำปรารภมาหลายครั้ง แต่ผมเข้าใจว่า ครั้งนี้น่าจะสั้นกว่า 2540 ถ้าผมจำไม่ผิด ผมไม่มี 2540 อยู่กับมือ ผมยังคิดว่าโดยรวมก็พอใจ แต่ผมรู้สึกว่ ท่านอาจารย์ประหยัดถ้อยคำ แล้วมันทำให้สั้นไป ผมมี 2 ประเด็นที่อยากพูดคุย ประการที่ 1 คือ ร่างคำปรารภ ผมเข้าใจว่ามีหลักเขียน 2 หลัก จะเขียนสั้นหรือยาว บางประเทศก็เขียนสั้นมาก เหตุผลที่เขียนสั้นมาก เพราะมันมีคำประกาศอย่างอื่นเป็นที่ยอมรับ เช่น ประกาศแถลงการณ์สิทธิมนุษยชน ประกาศปฏิวัติ ประกาศเอกราช ถ้าเอกสารเหล่านั้นมันเป็นที่ยอมรับแล้วการเขียนคำปรารภเขียนแค่สักย่อหน้าเดียวก็พอ แต่ถ้าเอกสารอื่นทางการเมืองไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่เป็นที่แพร่หลาย ผมกลับคิดว่าการเขียนร่างคำปรารภ ไม่

ต้องประหยัดด้วยคำให้สั้นเกินไปก็ได้ มันขึ้นอยู่กับ 2 หลักตรงนี้ว่า เอกสารอื่น เช่น แถลงการณ์เอกราช ถ้าไม่เป็นที่ยอมรับแล้วไม่ต้องเอามาเลย แยกออกไปเลย ประการอยู่แค่ย่อหน้าเดียว ผมกลับคิดว่ากาเขียนร่างคำปรารภของเราบางที่ถ้าสั้นเกินไปก็อาจจะทำให้ไม่ได้ใจความ มันทำให้รวบรัด แล้วก็ประหยัดด้วยคำสั้นๆ ผมมีความเห็นอย่างนี้ว่าใจของผมอยากเพิ่ม 3 - 4 เรื่อง ก็แล้วแต่ท่านอาจารย์ธงทองจะพิจารณาตามความสมควร ผมว่าเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องของการที่เราใช้รัฐธรรมนูญ ปี 2540 เป็นฐาน ความจริงเราก็อยู่ในใจตลอดเวลาว่าเราต้องพยายามทำให้เปรียบเทียบกับปี 2540 ว่ามันดีกว่า มันเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะฉะนั้นผมคิดว่ามันต้องมีอยู่ในร่างคำปรารภที่เราสืบทอดมาจากการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แล้วก็เรื่องรัฐธรรมนูญปี 2540 ด้วย ถ้าเรามีส่วนนี้อยู่ที่เราไม่ได้ละเลย เราเปรียบเทียบกับปี 2540 แล้วทำให้มันดีกว่า ท่านอาจารย์คงต้องไปคิดด้วยคำ แต่หลักคือตรงนี้ เราดูปี 2540 แล้วทำให้ดีกว่า ที่นี้ประการถัดมาคือว่าการดูปี 2540 แล้วทำให้ดีกว่า ผมคิดว่าเรื่องหนึ่งที่ไม่ทราบจะเขียนหรือเปล่า คือเรื่องของความขัดแย้งแตกแยกในทางการเมืองที่มันเกิดขึ้น คือถ้าเขียนไปหลายคนอาจจะบอกว่าเราไปย่นพื้นผอยหาตะเข็บ แต่ผมคิดว่ามันก็เป็นความเป็นจริง รัฐธรรมนูญมันก็ไม่ใช่อยู่อะไรก็ผิด หรือเกิดขึ้นมาจากอากาศ มันมีความขัดแย้ง มีความแตกแยก เพราะว่ามันเป็นปัญหาของสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว ผมคิดว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็มีเจตนารมณ์ที่จะทำให้เกิดความออมชอม เกิดความสมานฉันท์ เกิดดุลยภาพในบางอย่าง ความจริงที่ท่านประพันธ์พูดเรื่องดุลยภาพของ 3 ฝ่ายนั้นเป็นสิ่งที่ผมเห็นด้วยว่า เป็นเรื่องสำคัญ การเมืองมันเสียดุลยภาพไป อาจารย์พูดชัดว่า 2540 เน้นเสถียรภาพ แต่ฉบับนี้เน้นอยู่ในภาพผมเห็นด้วย แล้วท่านประพันธ์ก็ย้ำตรงนี้ ขออนุญาตที่เอ่ยนามท่านประพันธ์ ถ้าเราเน้นตรงนี้จริง ผมคิดว่าเรื่องดุลยภาพทางการเมืองก็คือมุ่งที่จะให้มันเกิดการออมชอม สมานฉันท์ อันนี้ก็เป็นประเด็นที่ 2 ที่ถ้าเพิ่มส่วนนี้ไปก็อาจจะทำให้ได้ความขึ้นมาอีกสัก 2 - 3 บรรทัด หรืออาจจะเป็นย่อหน้าหนึ่งก็ได้ ผมว่าอีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องที่ท่านปรกรณ์พูด ความจริงตั้งใจจะพูดอยู่เรื่องประชาธิปไตยทางตรง เรื่องกระจายอำนาจ ก็เป็นจุดเด่นที่ผมคิดว่ามันเด่นกว่าฉบับก่อนเป็นอันมากเลย ฉบับปี 2540 เขียนไว้เป็นหลัก แต่ปฏิบัติไม่ได้ แต่ฉบับนี้มันดูท่าทาง ผมคิดว่ามันปฏิบัติได้หลาย ๆ เรื่อง ถ้าเราทำอย่างนั้นจริง หลักนี้ก็ น่าจะแทรกเข้าไป เป็นข้อที่ 3 ข้อที่ 4 ผมกลับคิดว่าเรื่องธรรมาภิบาล เรื่องบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักหนึ่ง แต่ผมว่าหลักใหญ่ที่สุดในช่วง ผมจำ ต้องเปิดมาตรา คือหลักนิติธรรม ซึ่งเราอภิปรายกันเรื่องนิติธรรม นิติรัฐกันไปวันหนึ่งเกือบพักใหญ่ แล้วสุดท้ายมาลงที่นิติธรรม ผมคิดว่าทำให้เกิดเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีดุลยภาพ มีประชาธิปไตย มีนิติธรรม ผมขอเรียนให้ความเห็น 3 - 4 เรื่อง ซึ่งแล้วแต่ท่านอาจารย์ธงทองจะไปพิจารณาครับ

ประธาน : เชิญท่านมานิจครับ

นายมานิจ สุขสมจิตร : เรียนท่านประธาน ** ที่เดียว แต่อย่างไรก็ตาม ก็เห็นด้วยที่ท่านอาจารย์นครินทร์ได้พูดมา แต่สำหรับผม ผมมีข้อสังเกต 2 จุด เกี่ยวกับเรื่องการใช้ด้วยคำ จุดแรก ดูจะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ว่าในบรรทัดที่ 2 ที่ว่าได้ดำเนินวัฒนามากกว่า 75 ปี ผมคิดว่าคำว่า ดำเนิน จะเป็นคำออกจะฟุ่มเฟือยไปหน่อย และอีกคำหนึ่ง ซึ่งเมื่อครูได้มีท่านผู้อื่นได้พูดไปแล้ว การจัดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

แสดงความคิดเห็น ทั้งอยู่ในพรรคแรกและอยู่ในพรรคที่สาม พรรคที่สามที่บอกว่า เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ผมอยากจะขอทบทวนว่า เมื่อได้ร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ไม่ว่าจะป็นร่างแรก หรือร่างที่ 2 ก็ตาม ได้เผยแพร่ไม่เฉพาะแต่ประชาชนเท่านั้น อยากจะให้ย้อนไปดูรัฐธรรมนูญชั่วคราวปี 2549 ในมาตรา 26 ที่บอกว่า เมื่อได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วให้ส่งไป 12 องค์กรและบุคคลได้ให้ความเห็นด้วย ใน 12 องค์กรและบุคคลนั้นก็รวมทั้งส่วนราชการด้วย รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ด้วย อยากจะให้คำนึงถึงตรงนั้น เพื่อให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่เฉพาะแต่ประชาชนเท่านั้นที่ได้ให้ความเห็น ใน 12 องค์กรนั้น มีภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทยรวมอยู่มากทีเดียว ทั้งที่เป็นส่วนราชการ ทั้งที่เป็นเอกชน เช่น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตั้ง 140 กว่ามหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นก็ใช้คำว่า เพียงแค่ประชาชน นั้นผมคิดว่าจะแคบไปครับ

นายวิจิตร สุระกุล : จากร่างคำปรารภนี้ ผมมีข้อสังเกตหนึ่งครับว่าจุดเด่นของร่างคำปรารภนี้อยู่ที่ว่าสร้างเสริมสถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริต มองเหมือนกับว่า คนที่เขามองเขาจะมองว่าที่แล้ว ๆ มาศาลกับองค์กรอิสระถูกแทรกแซงอย่างมากมาย ไม่สามารถทำงานได้ จึงต้องใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เข้าไปล้าง อันที่จริงแล้วองค์กรอิสระก็ทราบกันอยู่แล้วว่ามันจะมีไม่ได้หรอกครับ เพราะร่างองค์กรอิสระมันไปอยู่ในฝ่ายบริหาร ตามหลักแล้วองค์กรอิสระทั้งหลายจะมีไม่ได้เป็นอันขาด เพราะมันเป็นงานของฝ่ายบริหาร อำนาจที่ 4 ของรัฐบาล หรือที่เรียกว่า The Fourth branch of the government ไม่ใช่อำนาจขององค์กรอิสระ เป็นอำนาจของฝ่ายบริหารโดยเฉพาะ ไม่ใช่อำนาจของ Independent agency อำนาจปกติแล้ว The fourth branch government ก็ต้องถือว่า Sub Regulative ก็ได้ Sub executive ก็ได้ คอชชาน์ ยูติเชียวี่ ก็ได้ ทั้ง 3 สิ่งนี้มันมอบให้กับผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือพวกที่ผู้ได้รับมอบอำนาจไปจากประชาชนแล้ว แต่เนื่องจากว่าเราเกิดความไม่ไว้วางใจ นักการเมืองขึ้นมาถึงได้ทำสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา และเมื่อทำเหล่านี้ขึ้นมาแล้วเราก็ไม่ได้หาวิธีป้องกันไม่ให้นักการเมืองเข้ามาแทรกแซง กลับไปใช้วิธีย้ายเสาโกล์หนี่ ปกติเสาโกล์กับจุดลูกโทษเขากำหนดไว้แล้วว่ามันจะต้องทำกันตรงไหน แต่ขณะนี้นักการเมืองไม่ชี้ตรงจุดโทษ เอาไปชี้ตรงหน้าประตูเลย พอชี้หน้าประตูเลยโกล์ก็เลยย้ายเสาโกล์หนี่ ก็เลยเกิดปัญหาอย่างนี้ขึ้นมา

นายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ : ต้องขอบพระคุณท่านอาจารย์ธงทองที่กรุณาฟัง ผมคิดว่าคำปรารภที่เวลาเราเสนอกฎหมายอะไรก็ตาม โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญของเรามันเป็นหน้าตาแล้วคงจะต้องอยู่บนความจริง ก็คือเป็นบทคัดย่อที่มาจากความจริง ขออนุญาตต่อจากท่านอาจารย์เกริกเกียรติก็คือ ในย่อหน้าที่ 2 บอกว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่จัดทำใหม่นี้มีหลักสำคัญเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้เป็นที่ประจักษ์ชัดยิ่งขึ้น ตรงนี้ความจริงอยู่ที่ว่าเราพยายามจะตัดหลักการเดิมของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี 2540 ให้มีการรับรองสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ผมขอตั้งข้อสังเกตตรงนี้ครับอาจารย์ธงทองครับว่า จุดขายที่บอกว่าประจักษ์ชัดยิ่งขึ้น มันน่าจะแก้ไขเป็นให้สอดคล้องกับมาตรฐานของปฏิญญาสากลและความตกลงระหว่างประเทศ ในทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ปี 2549 แต่ผมมีข้อสังเกตที่จะฝากท่านอาจารย์ธงทองไว้ว่า จุดขายของเราตรงนี้อาจจะขายไม่ออกก็ได้ เพราะมันมีความขัดกันอยู่ใน

มาตรา 28 ตอนท้ายที่เราบอกว่า การใช้สิทธิเสรีภาพให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ อันนี้ต่างกับ ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน อันนี้ผ่านไปแล้วนะครับ แต่ผมกำลังจะบอกว่าจุดขายที่เราเขียนคำปรารภมันต่างกับที่เราพูด แล้วก็ที่เรามีคืออยู่อันเดียวก็คือ มาตรา 29 ทั้งนี้ต้องมีบันทึกชี้แจงประกอบร่างกฎหมายแสดงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจไว้ด้วยก็คือว่าต้องให้เหตุผลในการนั้นไป นี่เราก็อภิปรายกันแล้ว แต่กฎหมาย 2 มาตราที่เราเขียนที่จะไปเป็นจุดขาย มันขัดกันโดยสิ้นเชิง เพราะฉะนั้นผมกราบเรียนว่าที่เราจะเขียนว่า ให้อำนาจเป็นที่ประจักษ์ชัดยิ่งขึ้น ผมคิดว่ามันไม่ใช่ ประการที่ 2 สนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นทางการ อันนี้ก็จุดขายที่อยู่บนข้อเท็จจริงที่ไม่มีอีกเหมือนกัน เพราะว่าดูแล้วทั้งหมดที่เราแก้กันมา 20 กว่าครั้ง ไม่มีรูปธรรม มีแต่เฉพาะภาครัฐที่ตรวจสอบกันเองทั้งสิ้น แม้กระทั่งการแต่งตั้ง การตั้งองค์การตรวจสอบต่าง ๆ ไม่มีภาคเอกชนเลย ภาครัฐก็คือประชาชนคนไทยเหมือนกัน แต่ว่าจริง ๆ แล้วภาคเอกชนไม่มี เพราะฉะนั้นจุดขาย 2 อันนี้ที่ผมเกรงว่าเขียนไปแล้วมันจะเป็นบวมเมอแรงกลับมาถามเราว่า อยู่ตรงไหนครับ ในรัฐธรรมนูญที่ท่านว่า ทั้ง 2 ประเด็นนี้ครับ ขออนุญาตตั้งเป็นข้อสังเกตและข้อควรระวัง

เลขานุการ : ก็พออนุมปากหอมคอ เข้าใจว่าท่านได้ Debate อะไรต่าง ๆ ไปแล้ว ก็ขออนุญาตท่านอาจารย์ธงทองช่วยรับประเด็นต่าง ๆ ไปด้วย แล้วก็หากท่านอื่นจะมีอะไรก็แล้วแต่ขอความกรุณาคุยโดยตรงกับอาจารย์ธงทองได้ไหมครับ ท่านอาจารย์ศรียาชาครับจะได้ไปเรื่องบทเฉพาะกาล

รองศาสตราจารย์ศรียาชา เจริญพานิช : อันนี้อาจเป็นเรื่องที่สำคัญนิดหนึ่งครับ คือกราบเรียนท่านประธานครับ ผมด้วยความเคารพต่อข้อคิดของท่านอาจารย์นครินทร์ ผมจำได้ว่าเราเคยพูดกันแล้วตั้งแต่ต้นไม่ใช่หรือครับว่า เราจะไม่พูดถึงว่าเราสืบทอดจากรัฐธรรมนูญฉบับ ปี 2540 เพราะฉะนั้นไม่ต้องพูดได้ไหมครับ ก็คือเราก็วางของเราไปตามนี้

เลขานุการ : บอกให้อาจารย์ธงทองไปดูได้ไหมครับ เอาอย่างนั้นครับ เรายอมไป แล้วก็เดี๋ยวไม่รู้จะมีคนดูคำปรารภมากไหม แล้วมาวิจารณ์มากไหม ผมขออนุญาตท่านประธานจะไปบทเฉพาะกาล ขออนุญาตไม่ไปเรียงมาตรา ขออนุญาตไปคล้าย ๆ เป็นกลุ่มมาตรา แล้วก็ debate กันว่าท่านเห็นตรงกันไหม มีบางประเด็นอาจจะเห็นตรงกัน บางประเด็นเห็นไม่ตรงกัน ก็อาจจะ debate จะขออนุญาตว่า session นี้ก็ใช้เวลาสักครึ่งชั่วโมง แล้วเดี๋ยวจะไปเก็บตกเรื่องเงินเดือนอีกสักครึ่งชั่วโมง ขออนุญาตเชิญท่านรองฯ อัครพร

นายอัครพร จารุจินดา : ขออนุญาตเสนอบทเฉพาะกาลที่ได้ดำเนินการยกร่างขึ้น ต้องขอประทานโทษท่านกรรมาธิการหลายท่านที่มาถามผมว่าเรื่องเลขมาตรา คือ ตอนนั้นผมปรับเลขมาตราที่จากนำเสนอครั้งแรก และได้มีการยุบรวม มีการเสนอเพิ่มเติมไปใส่มาตราไปหมดแล้ว เพราะฉะนั้นเลขมาตราเลยเคลื่อนไปบ้าง แต่ว่าผมเองจะชี้แจงเป็นรายละเอียดไป โดยสรุปแล้วบทเฉพาะกาลในสิ่งที่ร่างขึ้นในมาตรา 283 มาตรา 284 นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดให้มีการเลือกตั้ง หลังจากรัฐธรรมนูญนี้ซึ่งกำหนดไว้ใน 90 วันนับจากมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ 3 ฉบับเสร็จ นั่นคือกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 ก็คือบทบัญญัติที่รองรับองค์การต่าง ๆ ก็ได้แก่ คณะองคมนตรี สภานิติบัญญัติที่ให้ทำหน้าที่ต่อในช่วงที่ยังไม่มี

สภา สภาร่างรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญก็ทำหน้าที่ต่อ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในรัฐธรรมนูญชั่วคราว คณะรัฐมนตรีก็ให้ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคณะรัฐมนตรีใหม่ องค์กระหิสรระตามรัฐธรรมนูญทุกองค์กรและองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนั้นที่มีอยู่ในขณะนี้ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระ และถึงจะมีการเริ่มจัดตั้งขึ้นมาใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญก็เช่นเดียวกัน ก็ให้ดำเนินการต่อไปจนกระทั่งมีศาลรัฐธรรมนูญใหม่ ส่วนกรรมการตรวจเงินแผ่นดินนั้นในขณะนี้ไม่มี ก็เลยกำหนดให้มีขึ้น แต่เนื่องจากองค์ประกอบในการสรรหานั้นประกอบด้วยประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้าน จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะมีขึ้นเมื่อ 2 องค์กรนั้นเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญใหม่แล้ว ในมาตรา 292 ก็คือบทบัญญัติที่รองรับกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญก็คือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่มีอยู่นั้นยังคงให้ใช้บังคับต่อไปได้ แต่ก็ให้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี และเสนอสภาเพื่อให้ปรับปรุงให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนกลุ่มถัดไปก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดให้มีกฎหมายต่าง ๆ เกิดขึ้นในระยะเวลาที่แน่นอน อันนี้จะขออนุญาตเรียนรายละเอียดชนิดหนึ่ง ในมาตรา 293 เรื่องการจัดทำหรือปรับปรุง เหตุที่ใช้ 2 คำ เพราะว่า เข้าใจว่าประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของกฎหมายที่มีอยู่นั้นเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในสิทธิเสรีภาพอยู่แล้วที่ได้ออกมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญที่แล้ว เพราะฉะนั้นบางทีอาจจะไม่ต้องจัดทำใหม่ แต่ไปดูกฎหมายเดิมนั้นแล้วก็ปรับปรุงให้เป็นไปตามเงื่อนไข กฎหมายตามระยะเวลาที่กำหนดบังคับไว้ก็จะมีอยู่ 3 กลุ่ม ในกลุ่มแรกเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเสรีภาพที่กำหนดขึ้นใหม่ตามมาตรา 40 ก็คือสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของเดิมที่เขียนขึ้นไว้ ที่เอามาเขียนใหม่ในรัฐธรรมนูญนี้ มาตรา 44 ก็คือสิทธิเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเพิ่มขึ้นใหม่ในรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากนั้นก็บทบัญญัติต่าง ๆ อันนี้เอาทั้งหมด ทั้งส่วน ส่วนที่ 7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ส่วนที่ 8 สิทธิเสรีภาพในการศึกษา ส่วนที่ 9 เสรีภาพในการสาธารณสุข ส่วนที่ 10 เสรีภาพในข้อมูลข่าวสาร และส่วนที่ 12 สิทธิชุมชน สิทธิเหล่านี้จะต้องมีกฎหมายออกมาเพื่อส่งเสริมหรือคุ้มครองการใช้สิทธิเหล่านั้นโดยวางเป้าหมายว่าให้เสร็จภายใน 1 ปี นับแต่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เหตุที่มีการเว้นมาตราอื่น ๆ ของในเรื่องสิทธิเสรีภาพนั้นกราบเรียนว่า เพราะว่าบทบัญญัติในสิทธิเสรีภาพนั้นหลายเรื่องเป็นเรื่องสิทธิสมบูรณ์โดยไม่ต้องมีกฎหมายออกมารองรับ บางเรื่องเป็นสิทธิที่ให้หลักประกัน แล้วก็จะออกกฎหมายได้เฉพาะเพื่อการจำกัดสิทธิ กรณีนั้นไม่ได้กำหนดระยะเวลา เพราะมันเป็นเรื่องที่แล้วแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะมีเฉพาะกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้สิทธิเสรีภาพให้มีขึ้นเท่านั้น ในกลุ่มที่ 2 เป็นกฎหมายที่ขยายระยะเวลา 2 ปี เพราะอาจจะต้องดูรายละเอียดกันเพิ่มขึ้น ก็ได้แก่ กฎหมายตามมาตรา 80 (2) คือกฎหมายในการจัดตั้งองค์กรปฏิรูปการยุติธรรม ของท่านอาจารย์วิชา มาตรา 86 (5) คือกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนพัฒนาพลเมือง และมาตรา 175 วรรคสาม คือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังของรัฐ อันนี้ให้เวลา 2 ปี เพราะอาจจะต้องดูในรายละเอียดกันมากขึ้น รวมทั้งดูฐานะการเงินการคลังของประเทศเอามาประกอบด้วย ก็ให้เวลายาวขึ้นไปหน่อย ในกลุ่มที่ 3 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์กรซึ่งรัฐธรรมนูญนี้กำหนดขึ้นมาใหม่ก็คือ การจัดตั้งองค์กรทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับให้มีเพียงองค์กรเดียว กับการจัดตั้ง

องค์การอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 60 เป็นองค์การอิสระ อันนี้กำหนดภายใน 2 ปี ที่กำหนดยาวกว่ากลุ่มแรกก็เพราะเข้าใจว่าทั้ง 2 เรื่องนั้น มีผู้เกี่ยวข้องในวงการค่อนข้างเยอะ อาจจะต้องมีการพูดคุยหรือความตกลงทำความเข้าใจเพื่อหาจุดร่วมกันที่ดีที่สุด ก็เลยให้เวลา 2 ปี

ในมาตรา 294 เป็นเรื่องการจัดทำประมวลจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้มีอยู่แล้วก็ตาม ตามที่ท่านอาจารย์เดชอุดมได้เคยนำมาเสนอ แต่เข้าใจว่าคงจะต้องมีการปรับปรุงใหม่ และทั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและทั้ง ป.ป.ช. นั้นคงจะต้องไปทำมาตรฐานกลางเพื่อเข้าไปปรับปรุงประมวลจริยธรรมที่มีขึ้นให้มีผลใช้บังคับตามมาตรา 270 จริงจังขึ้น โดยให้เวลาภายใน 1 ปี ให้ทำให้เสร็จ

ในมาตรา 295 นั้นเป็นเรื่องที่ในระยะแรกนั้นยังขอไม่ให้นำมาใช้บังคับ เพราะอาจจะต้องมีการเตรียมการเพื่อความพร้อมอยู่ ก็จะมี 2 กลุ่ม กลุ่มแรกที่พูดถึงมาตรา 163 วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา 177 วรรคเก้า มาตรา 178 และมาตรา 179 นั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับในหมวดการเงิน การคลัง ที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ และกำหนดให้การเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นต้องแจกแจงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาในการพิจารณากฎหมายงบประมาณก็มองว่าในขณะที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้บังคับนั้นได้เริ่มทำกฎหมายงบประมาณของปีถัดไปแล้ว คงจะไม่สามารถทำได้ทัน ก็ให้เวลา 1 ปี นับจากรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ก็หมายความว่าในงบประมาณปีถัดไปนั้นจะต้องนำบทบัญญัตินี้มาใช้บังคับ แต่ปีแรกยังไม่เอามาใช้บังคับ ในกลุ่มที่ 2 บทบัญญัติมาตรา 186 วรรคสาม คือมาตรา 200 เดิม เรื่องการทำสนธิสัญญา ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าสนธิสัญญาก่อนที่จะมีการไปพิจารณากันนั้นต้องนำมาเสนอหรือชี้แจงให้ประชาชน รวมทั้งชี้แจงต่อรัฐสภา อันนั้นก็กำหนดเงื่อนไขการใช้บังคับว่าคงไม่ได้เอามาใช้บังคับกับสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่กำลังอยู่ในขั้นตอนการเจรจาในขณะนี้ เพราะมันเลยขั้นตอนที่จะทำได้แล้ว และให้เอามาใช้บังคับภายในสนธิสัญญาทุกสนธิสัญญาที่ทำขึ้นภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับเป็นหลัก

ในมาตรา 296 เป็นไปตามที่ท่านอาจารย์วิชาได้เคยขอเสนอต่อที่ประชุมไว้ว่าในการทำหน้าที่ตามมาตรา 214 ที่เขียนขึ้นนั้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกา ซึ่งทำหน้าที่ในการพิจารณาทั้งคดีที่ศาลฎีการับผิดชอบโดยปกติ คดีการเลือกตั้งและคดีนักการเมืองนั้นศาลฎีกาที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ก็จะขอให้ผู้พิพากษาอาวุโสที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนี้ แล้วก็มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาลฎีกามาช่วยงานได้ ก็เลยเขียนรับรองไว้ว่าผู้พิพากษาอาวุโสนั้นสามารถที่จะมาช่วยงานในศาลฎีกาได้ ไม่ใช่แค่ช่วยงานในศาลชั้นต้น ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ระยะเวลาก็คือจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาอาวุโสขึ้นใหม่ ซึ่งอันนี้ในขณะนี้ก็ได้มีการเตรียมเสนอกฎหมายอยู่แล้ว แต่ว่าทันทีที่รัฐธรรมนูญนี้ออกมานั้น ถ้าไปเขียนบทเฉพาะกาลรองรับก็จะทำให้กฎหมายนั้นอาจจะมีปัญหาเรื่องขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ ก็เลยเขียนรองรับเรื่องผู้พิพากษาอาวุโสขึ้น

ในมาตรา 297 เรื่องคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายซึ่งจะต้องมีกฎหมายในการจัดตั้งองค์กรนั้น ได้มองเห็นว่าในระยะแรกเมื่อรัฐธรรมนูญนี้ประกาศใช้จะต้องมีองค์กรหนึ่งในการที่จะศึกษาและเสนอแนะการทำกฎหมายทั้งที่บังคับด้วยระยะเวลาตามบทเฉพาะกาลและบทบัญญัติต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมด

นั้นก็ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายขึ้นมาเสียก่อน และระยะเวลา 90 วันนั้นคาดว่าจะเป็นการตั้งโดยรัฐบาลในขณะนี้ ไม่ใช่รัฐบาลหลังจากเลือกตั้ง เพื่อเตรียมการทำกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญทั้งหมด และคณะกรรมการชุดนี้ก็จะเป็นผู้ทำกฎหมายจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ถาวรขึ้น

ในมาตรา 298 นั้นเป็นเรื่องของท้องถิ่น ซึ่งมีบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นในหลักการค่อนข้างพอสมควร แล้วกำหนดเป็นบทเฉพาะกาลว่าจะต้องไปปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเสียใหม่ โดยเฉพาะได้ระบุเรื่องการจัดทำประมวลกฎหมายท้องถิ่น เพื่อดูท้องถิ่นทั้งระบบให้สมบูรณ์ขึ้น ให้เวลาภายใน 2 ปี

ส่วนมาตราสุดท้าย คือมาตรา 299 นั้น ก็คือการรับรอง ไม่ใช่นิรโทษกรรม คือการรับรองผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการมีบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญชั่วคราวว่า การใด ๆ ที่รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนั้นรับรองไว้ว่าชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญก็ให้รับรองต่อไป รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น ซึ่งมันจะคลุมถึงการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเองก็ดี ของ คตส. ก็ดีมัน ก็ยังให้มีผลต่อเนื่องต่อไป โดยถือว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้เช่นกัน นี่คือทั้งหมดของบทเฉพาะกาลที่รองรับบทบัญญัติที่ท่านกรรมาธิการได้พิจารณาผ่านมา รวมแล้วทั้งหมดรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลังจากยุบรวมแล้วก็จัดสรรมาตราทั้งหมดแล้วก็มีทั้งหมด 299 มาตรา เข้าใจว่าเป็นตัวเลขที่น่าจะเป็นมงคล

: ขออนุญาตพูด ใน 2 มาตราแรกซึ่งเป็นกลุ่มนี้ คงจะมีเรื่องของคำในมาตรา 284 วรรคสอง ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมิได้ให้ความเห็นชอบพระราชประกอบรัฐธรรมนูญน่าจะมีคำว่า ไต เพราะมันอาจจะเป็นฉบับใดฉบับหนึ่ง แล้วคำว่า ไต นั้นจะไปคล้องกับว่า นั้น ในบรรทัดที่ 4

แล้วก็ในวรรคสุดท้ายของมาตรา 284 ขณะนี้ไม่น่าจะมีความจำเป็นต้องมี เพราะเราใช้ระบบการสรรหาแล้ว

เลขานุการ : น่าจะรับได้ครับ ท่านรองฯ อัครวิทย์ ขออนุญาตท่านประพันธ์ ท่านวุฒิสาร และท่านธิตีพันธ์ุ ท่านประพันธ์เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในร่างมาตรา 292 (1) ที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เข้าใจว่าคงจะไม่ใช้บังคับ คงจะเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ท่านเลขาฯ

เลขานุการ : มาตราเท่าไรครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มาตรา 292 ท่านเลขาฯ ช่วยดู (1) ที่บอกว่า เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2541 คงพิมพ์ผิด คงเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541

เลขานุการ : น่าจะถูกครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ถูกหรือ เพราะว่าประชามตินี้เป็นองค์กรหมดเลยนะครับ อันอื่นเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายอัคร จารุจินดา : เรียนท่านอาจารย์ กฎหมายเรื่องคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นจะอยู่มาตรา 283 คือ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการชุดนี้ทำ ส่วนกฎหมายประชามติซึ่งจะต้องทำให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ออกใหม่ ที่จะต้องมีทั้งการลงประชามติเพื่อให้ได้ข้อยุติ หรือเพื่อปรึกษา หรืออะไรพวกนั้นคงจะต้องทำใหม่ คือกฎหมายการเลือกตั้ง กลุ่มกฎหมายการเลือกตั้ง พรรคการเมือง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำกันเลย โดยคณะกรรมการชุดนี้ แล้วก็จะจบ ส่วนที่เหลือคือกฎหมาย

เลขานุการ : อย่างนี้ได้ไหมครับท่านประพันธ์ ของ กกต. ยังอยู่ตามมาตรา 283 อยู่แล้วละ ท่านช่วยดู แต่ว่ามันมีประเด็นของมาตรา 292 (1) ที่ท่านพูด ประชามติมันหมดไปแล้วนี้ ท่านรองฯ อัครพร

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ใช่ครับ คือเวลานี้ที่มีประกาศ พอมีคณะปฏิรูป คณะปฏิรูปให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง 2 กฎหมายนี้ให้มีผลใช้บังคับต่อไป ส่วน พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยประชามติ ไม่ได้ให้มีผลใช้บังคับต่อไป มันเลยตกไป

เลขานุการ : ครับถูกต้องครับ มาตรา 292 (1) หมดไป ท่านประธานครับ ขอท่านวุฒิสภาท่านนิติพันธุ์

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านเลขาฯ แต่ว่าอันอื่น ในของอันอื่น อย่างผู้ตรวจการแผ่นดิน ป.ป.ช. เขาก็ให้คงอยู่ต่อไป แต่ที่ยังมาไต่ตรงนี้ทำไม มันเป็นองค์กรหรือเปล่า ตกไปหรือเปล่า ลองดู ผมว่า (1) คงจะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งมากกว่า ถ้าเขียนอย่างนี้หมายความว่าถ้าไม่มีอันนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งตามประกาศคณะปฏิรูปจะอยู่ตรงไหน เพราะอันอื่น ป.ป.ช. ก็มีให้อยู่

นายอัคร จารุจินดา : มันจะเป็นไปตามมาตรา 283 คือ มาตรา 283 จะตามต่อมาจากรัฐธรรมนูญนี้ออกมาว่า กฎหมายกรรมการเลือกตั้งต้องทำใหม่โดยกรรมการชุดนี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ถ้าอย่างนั้น (1) ก็ทำเฉพาะ (1) ใช่ไหมครับ มันจะมีผลใช้บังคับต่อไปอย่างไร ในเมื่อ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

นายอัคร จารุจินดา : ประชามติเดี่ยวผมไปแก้

เลขานุการ : ของปี 2541 ไม่มีครับ เดี่ยวไปตัดทิ้ง (1) ตัดทิ้งครับ

ประธาน : เชิญท่านวุฒิสภาครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสภา ดันไชย : ผมมีประเด็น จริง ๆ ประเด็นอันหนึ่งก็คือซ้ำกับท่านประพันธ์เรื่องประชามติ อันที่ 2 คือ มาตรา 298 ที่เขียนให้มีกฎหมายและปรับปรุง ผมเข้าใจว่าจะมีกฎหมายอีก ฉบับอื่น ๆ เช่น กฎหมายถอดถอน กฎหมายเสนอข้อบัญญัติ ซึ่งออกไปแล้วเมื่อปี 2542 ที่มันจะค้าง ทีนี้ถ้าเขียนอย่างนี้กฎหมายพวกนี้ก็จะมีอยู่

เลขานุการ : อันนี้เราเขียนล้อเฉพาะกฎหมายที่อยู่ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายที่เขาทำอยู่ข้างนอกไม่เกี่ยวกับเรา ต้องเฉพาะกฎหมายที่รัฐธรรมนูญนี้ให้เขียนขึ้น

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : ถูกครับ แต่ว่าในมาตราถอดถอนกับอันนั้นเขาไปเขียนว่า ให้ไปบัญญัติในกฎหมาย ตามที่กฎหมายบัญญัติ

เลขานุการ : ท่านหมายถึงมีกฎหมายถอดถอนด้วยใช่ไหมครับ

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย : ใช่ครับ กฎหมายว่าด้วยเรื่อง โควิปกอล แล้วก็กฎหมายเรื่อง Initiative law

นายอัคร จารุจินดา : คือเมื่อปัจจุบันกฎหมาย 2 ฉบับนั้นมันมีอยู่ ก็เพียงแต่จะไปแก้ไขจำนวนเลขของคนที่จะเสนอ ผมก็เลยไม่ได้บังคับเรื่องระยะเวลา คือที่เขียนอยู่ในมาตรา 293 มาตรา 294 มาตรา 295 อะไรพวกนั้นก็คือกฎหมายที่ค่อนข้างจะรัฐธรรมนูญนี้วางหลักใหม่ และบังคับระยะเวลาไว้ให้ต้องไปแก้ไข แต่ก็ไม่ใช่หมายความว่ากฎหมายที่มีอยู่ที่ทั้งหมดไม่ได้แก้ไข ก็จะเป็นไปตามมาตรา 297 ซึ่งให้คณะกรรมการปฏิรูปนั้นเอาไปดูว่าจะอะไรที่จะต้องแก้ไข ๗ กันบ้าง

ประธาน : เชิญท่านอธิบดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อธิบดี เชื้อบุญชัย : มาตรา 284 วรรคสาม ที่พูดถึงเรื่องให้เฉพาะการบอกว่า เริ่มแรกนั้นก็ไม่น้อยกว่า 30 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง ที่นี้ตรงประเด็นนี้ผมเองมีปัญหาเรื่อง Logic นิดหนึ่ง คือในเมื่อผู้สมัครสมัครบิ๊บไม่รู้หรือว่าเขาจะอยู่ครบ 30 วัน ไม่ครบ 30 วัน มันจริง ๆ หลังจากที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศบิ๊บ มันน่าจะสมารถที่ให้เขาสมัครอะไรต่อมาเลยได้ใหม่ว่า 30 วัน จนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง วันเริ่มของรับสมัครเลือกตั้ง เพราะพอไปใช้คำว่า 30 วันนับถึงวันเลือกตั้ง เราไม่รู้หรือว่าในช่วงหลังจากสมัครไปจนถึงวันเลือกตั้งเขาเป็นหรือไม่เป็น คือใน Logic ในขณะที่สมัครเราไม่รู้เขาเป็นหรือไม่เป็น แต่ว่าเขาสมัครไปแล้ว

เลขานุการ : คือเรื่องนี้เราคุยไปแล้วในบทหลัก อันนี้จะเขียนล้อยบทหลักเลย คุยไปจบแล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อธิบดี เชื้อบุญชัย : OK ส่วนอีกประเด็นหนึ่งนั่นคงเป็นมาตรา 295 (1) ผมไม่รู้มาตรา 163 วรรคหนึ่ง วรรคสอง มันคือเรื่องอะไร ผมอ่านดูแล้ว มาตรา 295 (1) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา 163 วรรคหนึ่ง วรรคสอง มาใช้บังคับ ตรงนั้นคือเรื่องอะไร ผมไม่รู้ว่ามันมีการปรับตัวเลขอะไรในนั้นหรือเปล่า

นายอัคร จารุจินดา : ที่เรียนแล้วเมื่อครู่ว่า ในมาตรา 295 ที่พูดถึงมาตรา 163 มาตรา 177 มาตรา 178 มาตรา 179 นี้อยู่ในหมวดว่าด้วยการเงิน การคลัง ของรัฐที่เพิ่มเข้ามาใหม่ ซึ่งแต่ละมาตรานั้นจะพูดถึงการเสนอข้อมูลประกอบการเสนอกฎหมายงบประมาณทั้งสิ้นครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อธิบดี เชื้อบุญชัย : คือเมื่อผมอ่านดูแล้วมันไม่ คือมาตรา 177 มาตรา 178 มาตรา 179 อันนี้ชัดเจนว่าตรงตามที่เป็น แต่ว่ามาตรา 163 นั้นอยากให้ช่วยเขาคิดหนึ่งว่า มันเป็นเรื่องอะไร แต่ว่าประเด็นหลักของผมตรงนี้จะมีการไม่ให้นำบทบัญญัตินี้มาใช้บังคับ 1 ปี ที่นี้ 1 ปี การเสนองบประมาณมันไม่ใช่เป็นไปตาม 1 ปีนับแต่ร่างรัฐธรรมนูญ แต่ว่ามันเป็นปีงบประมาณ เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะไม่ใช่บังคับนั้นมันน่าจะเฉพาะใช้บังคับที่มันเสนอแล้วในขณะนี้ แต่ว่าสำหรับการเสนอ

ในงวดถัดไป Immediately จากการประกาศรัฐธรรมนูญมันควรจะใช้งบได้ทันที เพราะมันไม่จำเป็นต้องไปขึ้นอยู่กับจำนวนระยะเวลา แต่มันขึ้นอยู่กับว่า รอบของการเสนอนั้นเป็นรอบถัดจากประกาศนี้ไหม

เลขานุการ : รับไปดูได้ไหมครับ session นี้เหลืออีก 10 นาทีแค่นั้นเองครับ

ประธาน : ท่านนุรักษ์ครับ

นายนุรักษ์ มาประณีต : ผมได้เสนอทเฉพาะกาลไปตามที่แจกไม่ทราบว่ายังคงมีอยู่ในมือของทุก ๆ ท่านอยู่หรือเปล่าครับ คือขอเฉพาะกาลที่ทางฝ่ายเลขฯ ได้ทำ มีอยู่แล้ว อยู่ในมาตรา 296 ส่วนสิ่งที่ผมเสนอไป ก็จะขอให้อยู่ในมาตรา 296 เหมือนกัน แต่จะขอให้เป็นวรรคหนึ่ง เดียวผมจะอ่านให้ฟัง ถ้าบางท่านทำหายไปแล้ว คือ ภายใน 1 ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่ได้จนถึงวันสิ้นงบประมาณที่ผู้พิพากษานั้นมีอายุครบ 70 ปีบริบูรณ์ และผู้พิพากษาศาลยุติธรรมซึ่งมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในงบประมาณใดและปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี สามารถแสดงความจำนงในการไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสในชั้นศาลที่ไม่สูงกว่าที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้าเติมไปในวรรคหนึ่งมันก็จะสอดคล้องกับมาตรา 96 ที่ทางฝ่ายท่านเลขฯ ได้เสนอมา เหตุผลที่ผมเสนอเช่นนี้ เนื่องจากว่ารัฐธรรมนูญปี 2540 ที่ได้บัญญัติมา ที่ถือว่าดี แต่ในฝ่ายของศาลยุติธรรมถือว่ามีปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแรกก็คือทำลายระบบอาวุโสในระบบ ก.ต. ซึ่งรัฐธรรมนูญของปี 2550 ก็ได้แก้ไขแล้ว ซึ่งเดิมระบบ ก.ต. เรา เราจะใช้ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา 4 คน แล้วก็อดีตผู้พิพากษาซึ่งเกษียณแล้วอีก 4 คน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นอดีตประธานศาลฎีกา แล้วก็ผู้พิพากษาในระดับสูงทั้งสิ้นมาเป็น ก.ต. ก็เป็นหลักระบบอาวุโสที่เราทำมาตั้งแต่มีศาลยุติธรรม แต่พอมี ปี 2540 เหตุผลที่ทำลายระบบอาวุโสเพราะว่า ก.ต. ได้เอา ในศาลฎีกามี 4 คน ศาลอุทธรณ์ 4 คน ศาลชั้นต้น 4 คน แล้วก็ให้ผู้พิพากษาทั่วประเทศเลือก ทำให้ผู้พิพากษาที่อาวุโสมีอยู่เพียง 4 ท่าน ที่เลือกตั้ง แล้วผู้พิพากษาอาวุโสในชั้นศาลฎีกาก็ต้องไปหาเสียงกับผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น ก็ทำให้ระบบอาวุโสมันเสียไปเลย ซึ่งเราก็ได้แก้ไขไปบ้างแล้วในฉบับนี้ที่ให้ศาลฎีกามี 6 คน ศาลอุทธรณ์ 4 และศาลชั้นต้น 2 คน แล้วก็เลือกในชั้นศาลกันเอง โดยผู้พิพากษาในศาลฎีกาไม่ต้องลงไปหาเสียงกับผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งมีอยู่ 3,000 คน หรืออะไร ไม่ต้องไปเดินยกมือกราบไหว้ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นเพื่อขอให้เลือก อันนี้เราได้แก้ไขไปแล้ว แต่สิ่งที่ผมเสนอในเรื่อง 70 ปี เพราะว่าเราแก้ไขในเรื่องผู้พิพากษาเรา พอปี 2540 มาเหมือนถูกเอาไม้หน้าสามตีหัว สมองไหล ทำให้บุคลากรในศาลยุติธรรมสูญเสียไปอย่างยิ่ง เหตุผลทำไมถึงสูญเสียไป เพราะว่าเดิมมีศาลยุติธรรมเพียงศาลเดียว แล้วต่อมาพอปี 2540 ได้มีตั้งศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองสามารถอยู่ได้จนถึงอายุ 70 ปี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ซึ่งจะเกษียณอายุแค่ 60 ปี ต่างหนีไปอยู่ในองค์กรอื่น ยกตัวอย่างเช่น ในศาลรัฐธรรมนูญก็บัญญัติให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาไปอยู่ได้ 5 คน และในศาลปกครองเองผู้พิพากษาในศาลฎีกาเราก็หนีไปอยู่ที่ศาลปกครองกัน ตามว่าทำไมถึงต้องไปละครับ เพราะว่าท่านไม่อยากจะเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลชั้นต้น ท่านอยู่ในศาลสูงแล้ว ท่านไม่อยากจะไปนั่งสี่พยานอยู่ในศาลชั้นต้น แล้วก็ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งบุคลากรที่ดี ๆ ของศาลยุติธรรมไปยังศาลปกครองก็หลายท่าน อย่างท่านรองฯ อัครวิทย์ ท่านก็ไปคนหนึ่ง

ละครับ ท่านไปครับ แต่ถามว่าถ้าผู้พิพากษาศาลยุติธรรมเกษียณถึง 70 ถามว่าท่านไปไหม ผมเชื่อเลยว่า ท่านไม่ไป เพราะว่าท่านเอง ตระกูลท่าน ท่านอยู่ศาลยุติธรรมทั้งสิ้นเลย ท่านไม่ไปหรอกครับ แล้วก็บุคคลที่ เก่ง ๆ ของศาลยุติธรรมไปอยู่ศาลปกครองหลายท่าน ยกตัวอย่างเช่น อย่างท่านเจริญ หัตถกรรม ซึ่งเป็นผู้ที่ ดัดสันคดีแปรรูปไฟฟ้า ก็ไปจากศาลยุติธรรม อดีตผู้พิพากษาศาลฎีกา แล้วก็มีท่านวิชัย ชื่นชมพูนิตย์ อีก และอีกหลาย ๆ ท่าน ไปอยู่ที่ศาลปกครอง เพราะว่าอะไร ท่านไม่อยากจะเป็นผู้พิพากษาอาวุโส แล้วก็เกษียณ แค่ 60 นี่ตัวอย่างที่หนีไปในศาลปกครอง แล้วในองค์กฤษฎีการะละครับ ใน กกต. ในชุดแรกก็ผู้พิพากษาไปอยู่ 3 คน ก็จะมีท่านธีระศักดิ์ กรรณสูต ท่านสวัสดิ์ โชติพานิช ซึ่งเป็นอดีตประธานศาลฎีกา แล้วก็ท่านธีระ บุญยพจน์สุนทร ก็ไป กกต. แล้วท่านดูว่า กกต. ในชุดปัจจุบันนี้มีผู้พิพากษา 4 คน ก็ไปจากศาลฎีกาทั้งสิ้น นะครับ ซึ่งรวมถึงท่านสดศรีอยู่ด้วยในที่นี้ ท่านก็ไป แต่ถามว่าถ้าผู้พิพากษาไปเกษียณ 70 ท่านไปไหม ท่าน ไม่ไปหรอกครับ แล้วท่านก็อยากจะกลับมาด้วย มาอยู่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ท่านไม่อยากจะไปหรอกครับ

เลขานุการ : ท่านนุรักษ์ เติญเดี่ยวจะต้องมีอีก 6 - 7 คน จะให้จบ ๑๑ คน

นายนุรักษ์ มาประณีต : จะจบแล้วครับ แล้วก็ใน ป.ป.ช. แม้แต่ปัจจุบันนี้ ท่านวิชาก็อยู่ ท่านวิชัย วิวิตเสวี ซึ่งเป็นผู้ตัดสินค่าโง่ทางด่วน ที่ผ่านเขาไปอยู่ ป.ป.ช. ถ้าเกษียณ 70 ท่านไม่ไปหรอก ครับพวกนี้ เพราะว่าอะไร เพราะเราเกษียณ 60 หน้าที่จะไม่ต้องเป็นผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งต้องไปอยู่ที่ศาล ชั้นต้น เพราะฉะนั้นที่ผมเสนอมาเนี่ยมาผมป้องกันสถาบันยุติธรรมที่ไม่ต้องการให้บุคลากรดี ๆ ของเราไหลไป อยู่ที่ยื่นให้หมด ก็เลยเสนอในจุดนี้ขึ้นมา แล้วก็ในส่วนระบบผู้พิพากษาอาวุโสก็ยังคงมีอยู่ โดยผู้พิพากษา อาวุโสที่อายุ 60 ปีแล้ว แล้วก็เป็นผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า 20 ปี ก็สามารถที่จะเป็นผู้พิพากษาอาวุโสที่ศาล ชั้นต้น หรือศาลอุทธรณ์ได้

เลขานุการ : ยังเหลืออีก 6 - 7 คน จะให้จบภายใน 5 นาที 10 นาที ขออนุญาตท่าน คือ สรุปลักษณะอย่างนี้ครับ เรื่องผู้พิพากษาอาวุโสก็ตกลงกันไปเรียบร้อยแล้ว ก็เป็นไปตามที่ท่านพูด เรื่อง องค์ประกอบ ก.ต. ก็เป็นไปตามที่ท่านพูดอยู่แล้ว เหลือประเด็นเดียวเท่านั้นคืออายุ 70 ปี

นายนุรักษ์ มาประณีต : ที่ผมอธิบายมานี้ก็หมายความว่าถ้าท่านเลขาฯ หรือท่านใดที่จะ เสนอว่าให้ไปเขียนในกฎหมายลูก ที่ผมเสนอว่าภายใน 1 ปี และ 70 ปีนี้ก็เห็นด้วย เพื่อให้เหมือนกับองค์กร อื่น และถ้าท่านจะให้ไปเขียนในกฎหมายลูก 3 ปี 4 ปี บุคลากรของศาลยุติธรรมจะเสียไปอีกสักกี่คนละครับ ท่าน ผมถึงอยากให้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญว่าภายใน 1 ปี ถ้าท่านยังเนิ่นนานไป แก้ได้ ครับ 3 ปี 4 ปี บุคลากรของเราหายไปเท่าไร จะไปอีกเท่าไรครับ

เลขานุการ : คือประเด็นนี้มันหรือมาแล้ว ถ้าคุยกันก็ยังอีกยาว ผมยังคิดว่าน่าจะยื่นไป ตามเดิม และถ้าจะปรับ เดี่ยวไปปรับตอนหลัง ตอนที่เรารุคกันรอบ 2 ได้ไหมครับ

นายนุรักษ์ มาประณีต : ผมอยากขอให้หวดเลยนะครับ เพราะว่า

เลขานุการ : ได้ นะครับ ท่านประธานครับ แต่ประเด็นคืออยากนี้ผมให้เคลียร์ ถ้าจะเขียน เรื่องผู้พิพากษา 70 ปี ก็จะเขียนเรื่องเดียว ผู้พิพากษา 70 ปี อยู่ในรัฐธรรมนูญ ในบทเฉพาะกาลไม่มีเขียน องค์กฤษฎีการะละครับ อาจารย์ก็ไม่ได้เขียน ว่าอยู่ไปถึง 70 ปี คนอื่นก็ไม่ได้เขียนนะครับ ขออนุญาต

Debate สั้น ๆ อย่างนั้น ถ้าอย่างนั้นลงมติได้ไหมครับ ตาม 2 อย่างนะครับ เห็นว่าควรบัญญัติเรื่องผู้พิพากษา 70 ปี ในรัฐธรรมนูญ กับไม่เห็นควรบัญญัติ ตามอย่างนี้ได้ไหมครับ ผมตามนะครับ ท่านที่เห็นว่าควรบัญญัติเรื่องผู้พิพากษา 70 ปี ในรัฐธรรมนูญช่วยกรณายกมือด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือ 12 ท่าน)

เลขานุการ : ท่านที่เห็นว่าการบัญญัติ กรณายกมือครับ

(มีสมาชิกยกมือ 13 ท่าน)

เลขานุการ : 12 ต่อ 13 นะครับ ไม่บัญญัตินะครับ ต่อไปประเด็นอื่นครับ

ประธาน : ท่านชูชัย แล้วก็ท่านอัศวินวิทย์

นายชูชัย ศุภวงศ์ : มีเรื่องมาตรา 293 ตรง (3) เรื่ององค์กฤษฎีกาเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ที่บอกว่าจะให้จัดทำกฎหมายภายใน 2 ปี ผมคิดว่าปีเดียวก็น่าจะพอ เขาทำเสร็จหมดแล้วอันนี้ เหลือรอที่จะเขารอมาเป็น 10 ปีแล้วครับ

เลขานุการ : ได้ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : แล้วก็ (2) เรื่องกองทุนพัฒนาความเข้มแข็งภาคพลเมือง ปีเดียวก็พอครับ เดือนเดียวผมก็ทำเสร็จอันนี้

เลขานุการ : ได้ครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : มีอีกประเด็นหนึ่งครับ ที่ผมอ่านแล้วผมไม่แน่ใจ เพราะว่าไม่ได้เป็นนักกฎหมาย มาตรา 289 ตรงกรรมการชุดต่าง ๆ จะต้องสิ้นสุดวาระตามรัฐธรรมนูญนี้ อย่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรกฏาคมนี้เขาก็จะหมด แล้วเขาก็จะมีชุดใหม่ขึ้นมา ซึ่งชุดใหม่นี้ต้อง 11 คน เพราะว่าตาม พ.ร.บ. เดิมใช่ไหมครับ ที่นี้พอดำเนินไปจนกระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ออกมา แล้ว พ.ร.บ. ต้องไปปรับแก้ เพราะเราเพิ่มอำนาจ ลดจำนวน อะไรต่าง ๆ พอถึงตรงนั้นตามความเข้าใจของผม ผมเข้าใจเหมือนกับที่มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ คือ อธิการบดีก็ต้องออก แล้วก็ก็มีสิทธิสมัครใหม่ได้ ด้วยเหตุที่ว่าวัตถุประสงค์ แล้วก็อำนาจหน้าที่เปลี่ยนไป แต่ว่าถ้าตามร่างอันนี้เหมือนกับว่าจะต้องอยู่รอจนถึง 6 ปี จนสิ้นสุดสมัยที่จะเลือก แล้วก็ค่อยว่ากันใหม่ ไม่ทราบว่ามันจะความเข้าใจจะเป็นแบบไหนครับ

เลขานุการ : ถูกครับ แต่ว่าไม่ใช่เฉพาะกรรมการสิทธิฯ ที่ให้อยู่แบบนี้ ป.ป.ช. ซึ่งเพิ่งตั้งกันไม่กี่เดือนก็อยู่ต่อ กกต. ที่เพิ่งตั้งไม่กี่เดือนนี้ก็อยู่ต่อ ถ้าจะใช้หลักการต้องหลักการเหมือนกันหมด จะไปเฉพาะกรรมการสิทธิฯ ไม่ได้นะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ประเด็นก็คือกรรมการสิทธิฯ ยังไม่ได้ตั้ง จะตั้งก่อนรัฐธรรมนูญออก

เลขานุการ : ก็ตั้งก่อนรัฐธรรมนูญออกครับ ก็ต้องว่าไปตามนั้น

นายชูชัย ศุภวงศ์ : หลักการที่ถูกต้อง ผมคิดว่าถ้า กกต. หรือ ป.ป.ช. หรืออะไรต่าง ๆ ถ้าเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ หรืออะไรต่าง ๆ มันน่าจะมีการ ผมไม่แน่ใจว่าหลักการทางกฎหมาย

เลขานุการ : เปลี่ยนหมดครับ คุณหมอบอกครับ เพราะเราสรรหาใหม่ เปลี่ยนหมด

นายชูชัย ศุภวงศ์ : อย่างมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ทำไมอธิการบดีต้องลาออก ไม่สามารถที่จะยึดต่อได้

เลขานุการ : ผมไม่มีปัญหาอะไรคุณหมอบ ถ้าเสนอต้องให้ กกต. ป.ป.ช. ออกด้วยนะครับ หลักการเดียวกันนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ก็คงต้องอย่างนั้นครับ แล้วก็สิทธิที่จะกลับมาใหม่ได้ ก็เหมือนหลัก

เลขานุการ : คุณหมอบเสนอว่าอย่างไร ให้อยู่ครึ่งเทอม หรือให้อยู่อะไร

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ไม่ใช่ครับ คือถ้ามีกฎหมายใหม่ปีก็ต้องมีกระบวนการเลือกใหม่ แต่ว่าเขาก็มีสิทธิที่จะกลับมาได้

เลขานุการ : ผมเข้าใจว่าส่วนใหญ่ไม่เอาด้วยนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ไม่ทราบ ต้องอภิปรายดูครับ

เลขานุการ : ไม่ต้องอภิปรายได้ไหมครับ ท่านชูชัยเสนออย่างนี้ครับ รัฐธรรมนูญใหม่ ประกาศใช้ให้องค์กรอิสระทุกองค์กรพ้นจากตำแหน่งทันที ฝ่ายเลขาฯ เสนอว่าให้อยู่ต่อไปจนครบวาระ ท่านชูชัยเสนอให้พ้นทันที กกต. พ้นนะครับ ป.ป.ช. พ้นนะครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ไม่ พ้นเฉพาะกรณีที่เปลี่ยนวัตถุประสงค์ เพิ่มอำนาจ

เลขานุการ : มันเปลี่ยนหมดครับ ทุกองค์กร ระบบสรรหามันเปลี่ยนหมด ไม่ต้องโหวตได้ไหมครับ ท่านชูชัยครับ ผมว่าเสียงส่วนใหญ่อยากให้อยู่ครบวาระ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : แล้วแต่

เลขานุการ : ผ่านนะครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา : ท่านเลขาฯ ครับ เมื่อครู่ท่านอภัยรัฐพรไม่อยู่ในห้องนะครับ อยากเรียนถามท่านเจ้ากรมครับ

ประธาน : โหวตไปแล้วนะครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา :: ท่านประธานครับ ผมมีมาตรา 291 ที่บอกว่า ให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินภายในระยะเวลา 90 วันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร แต่สิ่งที่เรายังไม่ได้อยู่กันหนึ่งคือ ในเรื่องของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เพราะว่าเราควรจะต้องมีบทบัญญัติว่าให้มีการเลือกตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินภายในเวลาเท่าไร นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และต่อไปอีกจุดหนึ่งครับ คือมาตรา 293 (3) ซึ่งในบรรทัดที่ 3 จะบอกว่า พุทธถึงการจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 60 ผมเข้าใจว่า มาตรา 60 พรรคสองนั้นจะพูดถึงองค์การ ไม่ใช่องค์กร แล้วก็มาตรา 295 (2) บรรทัดสุดท้ายที่ใช้คำว่า ดำเนินการสนธิสัญญา น่าจะตกคำว่า จัดทำ แล้วก็ขอย้อนไปตัวบท มาตรา 110 ของปัจจุบัน ซึ่งที่เรามีกันอยู่ แต่ฝ่ายเลขาฯ สงสัยจะไปแก้เป็นมาตรา 113 ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จะเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยังมีคำว่า ผู้มีสิทธิสมัคร ยังมีคำว่า วันสมัคร ซึ่งคงจะต้องตัดออก

เลขานุการ : รับทั้งหมดนะครับ

ประธาน : เหลืออีกหลายท่าน มีท่านคมสัน ท่านนครินทร์ ท่านศรีราชา ท่านไพโรจน์ ท่านธงทอง และท่านสดศรีศรีรับ

เลขานุการ : ท่านคมสัน เชิญ

นายคมสัน โพธิ์คง : กราบเรียนท่านประธานครับ ผมมีประเด็นอยู่ 2 - 3 ประเด็น ประเด็นหนึ่ง ก็คือ ในบทเฉพาะกาล ไม่ได้กล่าวถึงตัวผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในรัฐธรรมนูญเดิมเป็น 1 ในระบบของการตรวจเงินแผ่นดินด้วย ที่นี้ประเด็นอีกอันหนึ่งก็คือในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินที่บอกให้ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รักษาการ ขณะนี้ไม่มีกรรมการตรวจเงินแผ่นดินอยู่เลย แล้วก็ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่ของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

เลขานุการ : อาจารย์พูดมาตราเท่าไร

นายคมสัน โพธิ์คง : ปัญหาคือในมาตรา 289 กับมาตรา 292 ว่า ในประเด็นของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอยู่ในบทเฉพาะกาลเลย อันนี้จะทำอย่างไร เพราะว่าในเรื่องของการตรวจเงินแผ่นดินมันมีความแตกต่างอยู่ตรงที่ว่าขณะนี้มันอยู่ภายใต้ประกาศของ คปค. ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทำหน้าที่คณะกรรมการ

เลขานุการ : รับไปดูแลไหมครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : อีกประเด็นหนึ่งก็คือในประเด็นของมาตรา 293 (3) ที่พูดถึงเรื่องของกฎหมายจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อจัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งใช้เวลาถึง 2 ปี ผมคิดว่า

เลขานุการ : พูดไปแล้วว่า 1 ปี

นายคมสัน โพธิ์คง : มันมีปัญหามากกว่านั้น 1 ปี เพราะว่าขณะนี้มันเป็นไปได้หรือไม่ว่า ในกฎหมายนี้แยก 2 องค์กรอยู่ ให้ กทช. ทำหน้าที่ไปก่อน เพราะตอนนี้มันมีปัญหาเรื่องวิทยุชุมชน และจัดระบบไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งมาก และถ้าปล่อยถึง 1 ปี ปัญหาจะยิ่งมากขึ้นกว่าเดิม ตรงนี้จะเขียนบทเฉพาะกาลให้ กทช. ทำหน้าที่ไปก่อนในเบื้องต้นเลยได้ไหมครับ แล้วก็ปรับกฎหมายภายใน 1 ปี

นายอัชพร จารุจินดา : อาจารย์คิดดี ๆ นะครับ กทช. มาดูแลเรื่องวิทยุนำห้วงนะ

นายคมสัน โพธิ์คง : แต่ว่าในกฎหมายที่กำลังจะตราขึ้นใหม่ก็ให้เป็นองค์กรเดียวกันอยู่แล้ว ผมคิดว่าประเด็นตรงนี้น่าจะพิจารณา ผมฝากประเด็นเพื่อพิจารณาด้วย เพราะว่าไม่อย่างนั้นระบบเรื่องนี้จะละเอียดกว่าเดิม ตอนนี้เป็นปัญหานักกว่าเดิม

เลขานุการ : รับไปดูแลครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ส่วนประเด็นมาตรา 295 (2) กรณีเรื่องของการทำสนธิสัญญา ผมอยากเรียนถามความชัดเจนว่า คำว่า อยู่ในระหว่างการดำเนินการ ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มันหมายความว่าอย่างไร หมายถึงที่เจรจาไปแล้ว แล้วพักกันไป ยังไม่ดำเนินการ เพราะว่ามีปัญหาเรื่องรัฐบาลที่ไม่มาจากการเลือกตั้งในประเด็นนั้นด้วยหรือเปล่า หรือว่ากระบวนการอันนี้ถือว่าต้องเริ่มดำเนินการเจรจาใหม่ ถ้าตีความอย่างนั้นจะมีปัญหาว่า ที่หยุดกันไปแล้วมาเริ่มดำเนินการใหม่จะเข้าเงื่อนไขโดยไม่เอา

บทบัญญัติใน มาตรา 186 วรรคสาม มาใช้ ถ้าเกิดมันหยุดไปเป็นเวลาเป็นปี ได้รัฐบาลเลือกตั้งอีก 6 เดือน ไม่เอามาใช้ ผมว่าเป็นปัญหานั้นครับ คิดว่าประเด็นนี้ต้องพิจารณาให้ดี ผมเห็นด้วยกับการที่ว่ามันทำไปแล้วก่อนนะครับ เจรจาไปแล้วไม่เอามาเกี่ยวข้อง แต่ที่อยู่ในระหว่างกระบวนการเจรจา มันควรจะตั้งเริ่มกระบวนการตามมาตรา 186 วรรคสามแล้ว ไม่ควรที่จะรอไปจนกระทั่งเจรจาแล้วถึงจะเอามาใช้ ผมคิดว่าอันนี้ประเด็นนี้เป็นปัญหาค่อนข้างมาก อยากจะให้ดูมาตรา 295 (2) ใหม่ ในประเด็นนี้ครับ

ประธาน : ท่านนครินทร์

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : อยากให้ดูมาตรา 84 (5) ซึ่งเราได้มีมติไปแล้ว เรื่องการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ส่วนนี้ คือเรื่องเราก็เขียนเรื่องกรอบเรื่องสิทธิอะไรต่าง ๆ ไว้เยอะ กองทุนนี้มันลอย ผมคิดว่ามันน่าจะอยู่ในมาตรา 293 วงเล็บอะไรสักอย่างหนึ่ง ** นี้ก็หมายถึงว่าเรื่องของการที่ว่าเป็นไปตามนี้ใช่ไหมครับ จนกว่าจะเปลี่ยนตัวกฎหมายใหม่ใช่ไหมครับ ที่มันมีปัญหาอยู่อันหนึ่งก็คือว่า ผู้ตรวจการมันเข้าไม่พร้อมกัน ปัจจุบันคนหนึ่งยังเหลืออีก 2 ปีถึงจะครบวาระ อีกคนเหลืออีก 3 ปี อีกคนเหลือ 5 ปี อย่างนี้ ซึ่งมันจะสับสนกัน มันไม่ใช่เข้าทั้งหมดออกทั้งหมด

เลขานุการ : ก็เป็นไปตามวาระแต่ละคนได้ไหมครับ

รองศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ : ครับ ต้องฝากให้รับทราบว่าข้อปัญหามันจะมีส่วนอีกอันหนึ่ง ท่านเลขานุการครับ คือในเรื่องที่ทางฝ่ายเรา สำนักงานอยากจะมีกฎหมายเฉพาะสำนักงาน แยกออกไปอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ไหมครับ

นายอัษฎพร จารุจินดา : คือคราวที่แล้วเอาไปรวมอยู่ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหมดทั้ง ๆ ที่ตัวกฎหมายแม่บทนั้นไม่ได้บอกให้ไปอยู่ในกฎหมายประกอบ แต่คราวที่แล้วไปทำกัน ที่นี้ปัญหาก็คือว่าเมื่อเวลาเกิด Accident ปฏิวัติรัฐประหาร ตัวองค์กรฝ่ายสำนักเลขาธิการ ถูกยุบหมด อันนี้เป็นปัญหาที่มันเกิดขึ้นกับเรา กับ กกต.

เลขานุการ : ก็บันทึกไว้แล้วกันนะครับท่าน มันคงไปเขียนไม่ได้ให้มีกฎหมายสำนักงาน แยกจากกฎหมายผู้ตรวจ อะไรอย่างนี้ ก็บันทึกไว้ในเจตนารมณ์แล้วกัน แล้วทางปฏิบัติก็ไปแยกเอา

ประธาน : เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ผมขอกลับมาที่มาตรา 284 ที่อาจารย์ยิตติพันธุ์ขึ้นมาพูด ผมว่ามีประเด็นน่าคิด คือในวรรคสาม ที่บอกว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งแรกให้ผู้สมัครเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันเลือกตั้ง อันนี้เราเคยพูดกันก็จริง แต่ว่าผมกำลังสมมุติว่า สมมุติเรากำหนดวันเลือกตั้ง 16 ธันวาคม ถ้า 30 วันย้อนมาก็หมายความว่า ก่อน 16 พฤศจิกายน เขาถึงจะสังกัดพรรคนี้ สมมุติว่าวันรับสมัคร 16 ธันวาคม มันจะเป็นประเด็นปัญหาใหม่ว่า ก็ในเมื่อกำหนดว่าผมต้องเป็นสมาชิก 30 วันก่อนวันเลือกตั้ง แต่วันเปิดเขาอาจจะ จริงอยู่เราบังคับว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนะ เขาก็บอกเขายังมีเวลา เพราะมันยังไม่ถึง 30 วันก่อนวันรับสมัคร เพราะฉะนั้นถ้าตรงนี้เฉพาะครั้งแรก ถ้าจะเขียนบอก 30 วันนับถึงวันรับสมัครจะชัดเจนกว่า ไม่อย่างนั้นมี

ปัญหาแน่นอนที่จะตีความว่าผู้สมัครนั้นยังไม่ต้องเป็นสมาชิกพรรคก็ได้ ในเมื่อมันยังไม่ครบ 30 วันก่อนถึงวันเลือกตั้ง จะมีปัญหาไหม

เลขานุการ : ขออนุญาตครับ มันเป็นเทคนิคเล็ก ๆ น้อย ๆ คือไม่อยากให้เขียนบทเฉพาะกาลกับบทหลักมันขัดกันไปขัดกันมา แล้วมาตีกัน ท่านไพโรจน์ครับ ขออนุญาต คนสมัครคงต้องไปแก้ปัญหาด้วยตัวเองด้วยในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น และในทางปฏิบัติ กกต. คงไปออกกระเบียบว่าจะทำอย่างไร วันสมัครต้องครบแล้วนะ หรืออะไรต่าง ๆ ก็แล้วแต่ ว่าไป

ประธาน : เหลืออีกหลายท่าน มีท่านธงทอง ท่านสวดศรี ท่านไพบุลย์ ท่านพิสิฐและท่านชูชัย

นายธงทอง จันทรางศุ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ประเด็นผมคงไม่ซับซ้อนนัก มาตรา 284 ในพรรคท้าย ซึ่งเป็นหลักการที่เราห้ามมิให้ ส.ว. ชุดแรกตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาเป็น ส.ว. ในรอบนี้ ซึ่งถูกต้องและเราพูดกันไปแล้ว แต่ไม่ห้าม ส.ว. รุ่น 2 เพราะ ส.ว. รุ่นแรก

เลขานุการ : ตัดทิ้งแล้วครับอาจารย์ธงทอง พรรคนั้น

นายธงทอง จันทรางศุ : ตัดแล้ว ตัดเมื่อไรครับ

เลขานุการ : ท่านอัศววิทย์เสนอครับ

นายธงทอง จันทรางศุ : ตัดเมื่อไรครับ

เลขานุการ : อาจารย์อัศววิทย์เสนอเมื่อตอนต้นเลยครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มีมติให้ใช้ระบบแต่งตั้งเข้า ตรงนี้มันก็เลยไม่จำเป็นก็อยู่ที่

คณะกรรมการสรรหา

นายธงทอง จันทรางศุ : ผมยังติดใจอยู่ดี ผมว่าควรจะมีนะครับด้วยความเคารพ เพราะเหตุว่า ขออนุญาตนิดเดียวครับ เพราะเหตุว่า ส.ว. รุ่นแรกเป็นผู้ที่เข้ามาสู่ตำแหน่งความเป็น ส.ว. โดยเข้าใจอยู่แล้วว่าท่านจะต้องไม่เป็น ส.ว. อีก แล้วก็เป็นบท

เลขานุการ : ไม่ลงเลือกตั้ง ส.ว. อีก แต่ไม่ใช่ไม่สรรหาอีก

นายธงทอง จันทรางศุ : ไม่เป็น ส.ว. อีก

เลขานุการ : จะให้คงใจใหม่ครับ ผมไม่ทราบนะครับ

นายธงทอง จันทรางศุ : ผมคิดว่าท่านมีความเข้าใจอยู่แล้วว่าท่านไม่ควรจะเป็น ส.ว. อีก

เลขานุการ : เอาคงนะครับ ผมจะได้ไม่ต้องโหวต เอาคงมาตรา 284 พรรคท้ายไว้ ก็เอาเฉพาะประเด็นเรื่องวุฒิชัย ชุดแรก

นายธงทอง จันทรางศุ : ตอนท้ายคงไม่ต้องมั่งครับ ตอนท้าย มิให้นำมาใช้แก่รุ่นหลัง นี้คงไม่ต้อง

เลขานุการ : ไม่ให้นำกับใช้ชุดแรกก็น่าจะครบแล้ว

นายอัชพร จารุจินดา : คือมันจะเป็นปัญหาว่ารัฐธรรมนูญเขียนว่าดำรงตำแหน่งเพียงวาระติดต่อกันไม่ได้ คราวที่แล้วเขาก็ถือว่าเขาเป็นวุฒิชัย ไปแล้ว มันกลัวตีความนะครับ

๒๖

เลขานุการ : ขอเขียนแล้วกันครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : ถ้าเป็นมาตรา 113 ผมไม่แน่ใจ ถ้าเป็นมาตรา 110 เดิมมันมีอยู่วรรคเดียว ลองดูหน่อยว่ามาตรา 113 ใหม่มีหลายวรรคหรือเปล่า

เลขานุการ : ท่านสวดศรีเชิญครับ

นางสวดศรี สัตยธรรม : กราบเรียนท่านประธาน สำหรับมาตรา 292 (1) ที่ท่านตัดออกไปแล้ว ที่จริงในเรื่องการออกเสียงประชามติตามประกาศของคณะ คปค. คือยังไม่ได้มีการบังคับใช้ แต่ตอนนี้ในรัฐธรรมนูญเรายังมีเรื่องเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ ถ้าสมมุติคงไว้อันนี้น่าจะคงไว้ใน (1) เหมือนเดิมไม่อย่างนั้นก็จะมีความว่าเราจะต้องไปสร้างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติใหม่อีกทีหนึ่ง

เลขานุการ : เดี่ยวไปคิดหน่อยได้ไหมครับ มันเทคนิค เฉพาะประเด็นนี้ได้ไหมท่าน ประพันธ์เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมเข้าใจผิด ที่ท่านเลขานฯ ยกวางไปถูกแล้ว คือมันจะต้องมี (1) คือเขาให้พื้นที่กลับมา พื้นที่กลับมาเพื่อมาแก้ไขภายใน 1 ปี เหมือนกับใน (5) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งไม่มีคณะปฏิรูปให้พื้นที่กลับมา อันนี้เขาให้พื้นที่กลับมา แล้วแก้ไขภายใน 1 ปี

เลขานุการ : แต่ต้องไปเขียนใหม่ มาตรา 292 มันคงเขียนว่าให้ใช้บังคับต่อไปไม่ได้ เดี่ยวผมไปคิด เพราะมันพื้นที่กลับมา ไม่ใช่เรื่องบังคับต่อไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือ (1) (5) มันไม่มีนะครับ อันนี้เขาให้พื้นที่กลับมาเพื่อให้ไปแก้ไข ไปแก้ไขใหม่ภายใน 1 ปี ที่เลขานฯ ยกวางมาถูกแล้ว คือผมเข้าใจผิด ผมก็เลยอภิปรายท่านเลขาฯตัดออกไปเลย

นางสวดศรี สัตยธรรม : อีกอันหนึ่งอัยการที่จะต้องตั้งเป็นองค์กระอิสระ น่าจะอยู่ใน (3) ของมาตรา 293 คือต้องมีกำหนดเวลาในการตั้งขึ้นมา คือเห็นตั้งองค์กระอิสระเกี่ยวกับคลื่นความถี่ เกี่ยวกับคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ทราบว่ามีทางอัยการหรือเปล่านั้นจะต้องกำหนดภายใน 2 ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

เลขานุการ : ขออนุญาตไม่ต้องกำหนดเวลาได้ไหมครับ ท่านธนพิชญ์ ให้ไปปรับตัวหน่อยไปดูของตัวเองว่าอยากจะปรับเร็วปรับช้า ขออนุญาตอย่างนั้นท่านสวดศรีครับ

: ท่านประธานครับ ในเรื่องของอัยการขอต่อเนืองนิดหนึ่งครับ เพราะว่ายังไม่ได้เห็นบทที่เขียนเลย แล้วก็อาจจะต้องมีข้อขัดแย้งอะไรเกี่ยวกับวินัย พนักงานอัยการต้องอยู่ในมาตรฐานเดียวกันกับวินัยของผู้พิพากษา ตุลาการ โดยเฉพาะต้องไม่เป็นกรรมการ หรือดำรงตำแหน่ง หรือกระทำการใดในรัฐวิสาหกิจ กิจการอื่นของรัฐ ในทำนองเดียวกัน และต้องไม่เป็นอนุญาตตุลาการในกรณีพิพาทได้ด้วย

เลขานุการ : ค่อยรับไปดูได้ไหมครับ ท่านธนพิชญ์ เรื่องนี้หรือเปล่าครับ

นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์ : เรื่องนี้ครับ ผมใช้มาตรฐานตุลาการนะครับ

๒๓)

เลขานุการ : เดี่ยวรับไปดูคำได้ไหมครับ ไปอย่างนี้ เดี่ยวมันไม่จบครับ

ประธาน : ท่านไพบูลย์ครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผมมีประเด็น ประเด็นแรก ในมาตรา 284 บรรทัดที่ 2 ดกคำว่า สมาชิก สรรหาสมาชิกวุฒิสภา

เลขานุการ : รับไปดูนะครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : ประเด็นที่ 2 มาตรา 285 ถ้าดูในรัฐธรรมนูญย้อนหลังไป รวมถึงมาตรา 288 เขาจะเขียนในลักษณะที่การดำรงตำแหน่ง เช่น ให้คณะองคมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ก็คือบุคคล

เลขานุการ : คือคำไม่เหมือนกัน OK รับไปดูครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : รวมไปถึงมาตรา 288 คณะรัฐมนตรีด้วย ในประเด็นต่อมา มาตรา 290 ในวรรคท้าย ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

เลขานุการ : รับครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนด เพราะทุกวันนี้ใช้ข้อกำหนด ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ ผมมีประเด็นต่อเนื่องอีกนิดหนึ่งว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคำวินิจฉัยยังไม่ได้ระบุเวลาว่าจะให้ออกภายในเท่าไร เพราะดู ในมาตรา 292

เลขานุการ : ท่านเสนอเลยได้ไหมครับ ท่านอยากให้กำหนดเวลาอะไรครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : ก็คงลักษณะเหมือนมาตรา 292 ภายใน 1 ปี

เลขานุการ : เขียนไปก่อนนะครับ แต่ว่าพอเขียนเยอะ ๆ ไม่มีกฎหมายก็ฉบับออกใน 1 ปี รัฐบาลเขาจะออกได้ทันหรือเปล่าผมไม่แน่ใจนะครับ เขียนไปก่อนก็ได้ 1 ปี ให้คนวิจารณ์มา

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : ที่นี้ในมาตรา 292 ยังมีประเด็นนิดหนึ่งว่า เมื่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้ตราขึ้นแล้วต้องส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก่อนใช้บังคับหรือไม่ เพราะมันเป็นกระบวนการ เดี่ยวจะเข้าใจผิดตรงจุดนี้ว่าจะเอาบทถาวรมาใช้หรือไม่ คือส่งศาลรัฐธรรมนูญดูความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนใช้บังคับ

เลขานุการ : ต้องส่งครับ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์ : คงมีประเด็นเท่านั้นครับ

ประธาน : ท่านเจ้ากรมครับ

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช : เมื่อสักครู่ผมออกไปโทรศัพท์ที่มีการโหวตประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดอายุของผู้พิพากษาอาวุโส ผมขออนุญาตเรียนว่า ขออนุญาตใช้สิทธิครับจะได้ไหมครับ คือพอดีผมมาจากอาจารย์ปกรณ์

ประธาน : เรื่องเดิมที่ผ่านไปแล้วหรือครับ

๒๘

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช : ครับ

ประธาน : ไม่นุญาตครับ มีเช่นนั้นแล้วก็เสียหมดเลย ประเดี๋ยวอันอื่นยกขึ้นมาอีก
อย่างไรก็ไปรอรัฐธรรมนูญ 2550/2 อันนี้ /1 ท่านพิสิฐครับ

นายพิสิฐ ลีธรรม : ในมาตรา 293 (2) ผมใคร่ขอเสนอให้มีการระบุกฎหมายที่เกี่ยวกับ
วิทยาศาสตร์ด้วยครับ เพราะว่ามีเช่นนั้นแล้วตรงนี้ก็ถูกละเลยไปว่าให้มีการกำหนดเงื่อนไขด้วย

นายอัชพร จารุจินดา : 2 ปี หรือปีหนึ่ง

เลขานุการ : ขอ 2 เลยครับ อย่าไปปีหนึ่งเลยครับ

ประธาน : ท่านชูชัยครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : เรื่ององค์กรอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาคือ สคบ. ขวางกัน
ตลอด แล้วจะเอาไปอยู่ภายใต้ สคบ. ให้มีมติในที่ประชุมได้ไหมครับว่า องค์กรอิสระไม่ได้ไปอยู่ภายใต้การ
ควบคุมของราชการ หรืออะไรต่าง ๆ หรือของ สคบ.

เลขานุการ : ครับ มีมติได้ครับ ไม่น่ามีปัญหา เจตนาผมเป็นอย่างนั้นอยู่แล้วครับ บันทึก
ไว้แล้วกันนะครับ จบแล้วครับ บทเฉพาะกาล บทเฉพาะกาลหรือเปล่าครับ ท่านมนตรี ท่านมานิจ

นายมานิจ สุขสมจิตร : ใช่ครับ บทเฉพาะกาล มีคำถามถามว่า ถ้าเมื่อเรากำหนดว่าให้ไป
ออกกฎหมายนั้น ออกกฎหมายนี้ภายใน 1 ปี 2 ปี ถ้าเมื่อเขาไม่ทำ รัฐบาลไม่ทำจะมีอะไรเกิดขึ้น มีบท
sanction ไหมครับ

นายอัชพร จารุจินดา : มันจะเป็นไปตามความรับผิดชอบต่อสภา ถ้ารัฐบาลไม่เสนอต่อ
สภา รัฐบาลก็ต้องถือว่าความผิดต่อรัฐธรรมนูญ ก็อาจจะถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจไป หรืออาจจะถูกถอดถอน
อะไรก็สุดแล้วแต่

นายมานิจ สุขสมจิตร : เขียนไว้ข้างในแล้วใช่ไหมครับ

เลขานุการ : มันเป็นไปตามกฎหมายอยู่แล้วครับ ไม่มีปัญหาครับ ท่านมนตรีครับ

นายมนตรี ศรีเยี่ยมสะอาด : คือผมอยากจะเรียนถามว่าประเด็นข้อหาหรือของผมที่เมื่อ
วานที่ผมยกไว้ ไม่ทราบจะมีการหยิบยกขึ้นได้อีกหรือเปล่าครับ

เลขานุการ : เดี่ยวหรือเลยครับ เดี่ยวหรือประเด็นสุดท้ายได้ไหมครับ ขออนุญาตเก็บ
ตก ถ้าอย่างนั้นจบบทเฉพาะกาลนะครับ ขออนุญาตเก็บตก 2 - 3 เรื่อง เรื่องที่ 1 ท่านประพันธ์เสนอเรื่องให้
ศาลอุทธรณ์เป็นผู้พิจารณาคดีเลือกตั้งระดับจังหวัดแทนที่จะเป็นศาลจังหวัด เห็นด้วยนะครับ เพราะว่าศาล
จังหวัดมันใกล้ชิด ท่านอัศวินวิทย์ว่าอย่างไรครับ

นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์ : ความจริงผมกำลังดูอยู่ว่ามติ มันศาลจังหวัด ที่นี้ศาลอุทธรณ์
หมายถึงภาคด้วย ซึ่งมันมีทั้งหมด 10 ศาล ท่านอนุรักษ์เห็นอย่างไร จะเอาศาลจังหวัดหรือศาลอุทธรณ์ภาค
คือมันมีแนวที่ผมกำลังดูอยู่ เดิมก็คือศาลจังหวัด ตกลงกันไว้ว่าเป็นศาลจังหวัดสำหรับท้องถิ่น คราวนี้ผม
กำลังดูอยู่ว่าจะให้จบที่ศาลจังหวัดหรือจะให้มีการอุทธรณ์ต่อไปยังศาลอุทธรณ์ คราวนี้จะให้เปลี่ยนจาก
ศาลจังหวัดไปศาลอุทธรณ์เลยไหม ซึ่งรวมถึงศาลอุทธรณ์ภาค

เลขานุการ : เปลี่ยนไปศาลอุทธรณ์แล้วกันได้ใหม่ครับ แล้วก็ค่อยไปปรับกันอีกทีหนึ่ง ได้ใหม่ครับขออนุญาตท่านอัครวิทย์ ท่านไม่ได้ติดใจอะไรมาก

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : คือผมไม่ได้ติดใจมากมาย แต่ว่าก็

เลขานุการ : เป็นศาลอุทธรณ์นะครับ รวมทั้งศาลอุทธรณ์ภาคด้วย

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : คือใช้คำว่า ศาลอุทธรณ์ มันหมายถึง ในศาลยุติธรรม ศาลอุทธรณ์จะหมายถึงศาลอุทธรณ์ภาคอยู่ด้วย

: เป็นศาลอุทธรณ์ภาคด้วยครับ

เลขานุการ : จบประเด็นที่ 1 นะครับ ท่านไพโรจน์เรื่องกลุ่มจังหวัด

: นิดเดียว มันเนื่องจากคดีเรื่องท้องถื่นมันมีเยอะ เพราะฉะนั้นถ้าไปภาคมันหมายความว่า ต้องไปที่ตั้งภาค ซึ่ง 8 - 9 จังหวัดมีภาคหนึ่ง ทำไมเราไม่ใช้ศาลจังหวัดซึ่งอยู่ตรงนั้น

เลขานุการ : ศาลจังหวัดมันใกล้ชิด มันนั่นกันได้ เอาศาลอุทธรณ์ภาคนะครับ ท่านไพโรจน์มีประเด็นเรื่องกลุ่มจังหวัดอะไรของท่าน เชิญ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : มีนิดเดียวครับ ตอนที่บอกว่า ให้พัฒนาจังหวัดเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ขึ้น และผมก็ขอแก้วว่า จากจังหวัด ขอแก้เป็นเขตพื้นที่ ที่ประชุมไม่ให้แก้ บอกให้เติมเข้าไป ที่นี้มันก็จะมีประเด็นที่น่าคิด คือเขียนไว้ว่าเขตพื้นที่ รัฐธรรมนูญฉบับนี้แปลเป็นภาษาอังกฤษ ภาษายาว อะไรออกไป ผมเป็นห่วง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะฉะนั้นอยากจะเปลี่ยนคำว่า จังหวัด เป็น เขต หรือเข้าใจว่าเป็นเขตพื้นที่การปกครองท้องถิ่นในจังหวัดนั้นรวมกันเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใหญ่ขึ้น อยากให้เติมให้ชัดเจน หรือไม่ก็ตัดคำนี้ออกเลย แต่ถ้าจะให้ดีเติมให้ชัดเจนก็น่าจะดีขึ้น ไม่อย่างนั้นเดี๋ยว 2 - 3 จังหวัดไปรวม เขตพื้นที่นี้สามารถที่จะรวมตัวเป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ขึ้น แล้วเกิดปัญหาขึ้นตามมา เดี่ยวจะเป็นประเด็นที่

เลขานุการ : รับไปดูได้ใหม่ครับ เหลือเรื่องสุดท้าย คุณหมอชัช เรื่องสัดส่วน ว่าอย่างไรครับ

นายชัช สุภวงค์ : พอดีเมื่อเข้ามามีกรรมการคุยกันที่สัมภาษณ์ก็จากกรรมการนี่ละครับ บางท่านก็เป็น party list บางท่านก็ว่าเป็นสัดส่วน และรวมทั้งผู้สัมภาษณ์เองก็ใช้คำว่า party list ใน 80 ซึ่งอันนี้จะ miss lease มาก ที่นี้ประเด็นที่ผมอยากจะเรียนเสนอก็คือว่า เมื่อกำหนด 320 ถึง 80 กับ 80 แล้ว ก็ต้องมีคณะทำงานที่จะต้องไปทำรายละเอียดเพื่อความเข้าใจตรงกันอย่างเร่งด่วน ไม่อย่างนั้นเราเองคุยกันไม่ตรงกันเราก็จะลำบาก รวมทั้งมีนักวิชาการที่ทำเรื่องสัดส่วนที่เป็นไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการของอาจารย์เกริกเกียรติ ท่านโทรศัพท์มาว่า 320 : 80 ไม่ได้เปลี่ยนอะไรเลย ท่านจบมาทางด้านนี้โดยเฉพาะ ถ้า 400 ต้อง 200 : 200 เหมือนอาจารย์เกริกเกียรติเสนอ แต่ว่าอันนั้นก็ประเด็นที่เดี๋ยวต้องรับฟังความเห็นอีกทีหนึ่ง แต่ว่าสิ่งที่ผมอยากเสนอก็คือว่า ความเข้าใจที่ตรงกันของ 35 ท่าน เพราะว่าจากนี้ไปต้องไปชี้แจง ถ้าไม่ตรงกันจะลำบากครับ

เลขานุการ : ขอบคุณครับ ความจริงเมื่อวานได้มอบ ไม่ใช่มอบหรือครับ ขอท่านอาจารย์เกริกเกียรติคุยกับอาจารย์วุฒิสาร 2 - 3 คน เดี่ยวรับไปดูอีกทีหนึ่งกับฝ่ายเลขฯ ไปดูรายละเอียดอีกทีหนึ่ง เพราะว่าที่คุยกันก็ยังไม่ลงรายละเอียด ก็รับไปดูได้ไหมครับ แต่ว่าในกฎหมายจะเขียนกว้าง ๆ อยู่แล้ว ท่านพิสิฐ ประเด็นเรื่องสัดส่วนหรือเปล่าครับ เชิญครับ

นายพิสิฐ ลีธรรม : จริง ๆ เมื่อวานตอนแถลงข่าวนักข่าวก็ถามเรื่องนี้ว่า คำว่า สัดส่วน หมายถึงอะไร เพราะว่าเขาก็กังวลว่า ใช้คำที่เราใช้หมายถึงอะไร ก็เลยอิงว่าก็เหมือน Party list เพียงแต่ว่าระบบวิธีการรายละเอียดต้องไปกำหนดอีกทีหนึ่ง เพียงแต่ว่าเป็นบัญชีรายชื่อที่พรรคจะต้องนำเสนอขึ้นมา แบ่งตามภาค เพราะฉะนั้นการใช้คำว่า party list มันเป็นคำสามัญที่ไม่ใช่ทางการ ซึ่งในรัฐธรรมนูญก็ไม่ได้เขียนคำว่า party list เหมือนกัน เพียงแต่เราใช้เพื่ออ้างอิงให้เขาเข้าใจว่ามันคืออะไร แต่ว่าภาษาทางการเราใช้คำว่า สัดส่วน

เลขานุการ : ท่านเจ้ากรมใช้ไหมครับ ท่านประธานขออนุญาต

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช : ผมมีประเด็นปรับแก้ด้วยคำนี้เดียว เพื่อความสมบูรณ์ของร่างฯ ซึ่งเราจะต้องเสนอออกไปในภายนอก มาตรา 46 เรื่องคลื่นความถี่ คือในพรรคสาม เราเขียนว่าการดำเนินการตามพรรคสอง คือขององค์กรอิสระ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของ

เลขานุการ : แก่ตามท่านแล้วครับท่านครับ แก่ตามที่ท่านเสนอแล้วครับ ฝ่ายเลขฯ บอกที่ท่านหาหรือได้แก่ตามท่านแล้วครับ ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : คือในประเด็นเมื่อวานนี้ หลักการอันแรกคือเรายอมรับ รับในเรื่องของสัดส่วน อันที่ 2 เรื่องจำนวน ระหว่าง 320 : 80 กับ 200 : 200 อันนี้ประเด็นนี้ คือในประเด็นนี้ผมแพ้ในเรื่องนี้ไป ที่นี้ในร่างที่ส่งมา มันไม่ใช่ระบบสัดส่วน มันคือระบบ party list แต่ที่นี้ถ้าจะยื่นระบบสัดส่วน เรื่องภาค ต้องปรับใหม่ ไม่ใช่เป็นตามนี้ ถ้าเป็นตามนี้ก็คือระบบ party list นั่นเอง ถ้าระบบสัดส่วนมันต้องยื่นพื้นที่ ที่นี้ประเด็นอันนี้ผมว่าคงต้องคุยกัน ที่นี้ในเรื่องนี้เมื่อวานนี้ผมก็คิดว่ามันเวลาค่อนข้างกระชั้นชิดมาก ผมคิดว่ามันไม่ใช่ทุกคนที่เข้าใจเรื่องสัดส่วนอย่างถ่องแท้ จะเป็นไปอย่างนี้ได้ไหม ความจริงผมก็ยอมเคารพกติกาที่ว่า แพ้ผมก็ยอมรับ ไม่ได้ดิ่ง แต่ที่นี้ในประเด็นนี้หลายคนก็บอกเป็นเรื่องสำคัญ ผมจะขออนุญาตสงวนเรื่องนี้ได้ไหม

เลขานุการ : เดี่ยวจะมีเรื่องสงวนนะครับ ท่านมนตรีก็พูดเรื่องสงวนนะครับ ท่านวิจิตรครับ

นายวิจิตร : คือเรื่องการเลือกตั้งมี 4 ระบบที่ผมเรียนเมื่อวานนี้ 1. Geographical representation 2. Proportional representation Proportional แบ่งเป็น 2 ส่วน คือระบบ list system กับ Air system list system ก็ทำกันมา ที่ทำ ๆ กันมา แล้ว list system ทำได้หลายระบบ หลายวิธีการ ส่วน Air system เป็นระบบโควตา เมื่อได้คนนี้ได้ไปนั้น แล้วก็คำนวณกันไป คิดกันมา 100 กว่าปีแล้วครับ อันที่ 3 ก็คือ functional representation เอาหน้าที่ เอาตามอาชีพ 4. วิธีการอื่น ๆ ที่นี้เรื่องระบบสัดส่วนนี้ คิดกันได้หลายวิธี เพราะฉะนั้นปัญหาเหล่านี้ถึงอย่างไร ๆ เสียมันก็เข้าไปอยู่ในระบบ proportional ทั้งสิ้นเลยครับ

เลขานุการ : ขอบคุณท่านมากเลยครับ ท่านประธานเหลือประเด็นสุดท้ายของท่านมนตรี
ครับ

ประธาน : เชิญท่านมนตรีครับ

นายมนตรี ศรีเยี่ยมสะอาด : คือเมื่อวานนั้นผมกับเพื่อน ๆ กรรมการอีกหลายท่านได้
คุยกันถึงเรื่องที่ว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่เรากำลังทำอยู่ รวมทั้งถึงมติต่าง ๆ ผลสุดท้ายของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถึง
ปัจจุบันนี้ จะมีผลผูกพันกับกรรมการทุกท่านอย่างไร แล้วกรรมการจะต้องยอมรับในมติของ
กรรมการทั้งหมดนี้โดยที่จะไม่มีการไปแปรญัตติหรืออะไรในสภาหรือไม่ ที่กระผม raise ปัญหาขึ้นมา
เพราะว่าจะได้ทำความเข้าใจกันว่า ในทางปฏิบัติต่อไปจะทำอย่างไรในส่วนของกรรมการทุกท่านครับ

ประธาน : ผมขอแสดงความเห็นอย่างนั้นะครับ ปกติแล้วในการทำงานเป็นหมู่คณะ
รับผิดชอบร่วมกัน เพราะฉะนั้นเมื่อมีอะไรตกลงกันไปแล้ว เราต้องเคารพมตินั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในการ
ประชุมที่จะขอใช้สิทธิที่แสดงความเห็นหรืออะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าท่านมีสิทธิ แต่ก็ขอยุ่อย่างหนึ่งก็คือว่า
ขอให้ยับยั้งเฉพาะประเด็นสำคัญที่จะไปอภิปรายหรืออะไรต่าง ๆ กัน หรือว่าสงวนสิทธิท่านไว้อีก ความ
จริงแล้วมันผ่านพ้นไปแล้ว การที่จะไปห้ามบอกไม่ได้เลย ผมก็ไม่เห็นด้วย เพียงแต่อยากจะ เราโต ๆ ด้วยกัน
แล้ว เข้าใจกันแล้ว เคยทำงานผ่านกันมาเยอะแล้ว การที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันเป็นหลักสำคัญของการ
ทำงาน ถ้าหากว่าเราไม่เห็นด้วยในบางเรื่องบางราว แล้วยังมีเวทีที่จะต้องไปอภิปรายอะไรกันอีก ก็เพียง
ขอร้องว่ายับยั้งเฉพาะประเด็นที่มันเป็นเรื่องเฉพาะเรื่องที่เราเห็นว่าสำคัญจริง ๆ เท่านั้นละครับ คงไม่มี
ใครไปห้ามท่านได้หรอกครับ ในเรื่องนี้ เพียงแต่อยากจะขอฝากข้อคิดอันนี้ไว้เท่านั้น ผมมีความเห็นอย่างนี้
แล้วก็คิดว่าคงจะจบเท่านั้นละครับ แต่เวลาที่เหลืออยู่มันคงจะไปปรับปรุง หรือว่าหารือกันได้ภายนอกอีก มัน
ยังแก้ไขกันได้ อย่างไรก็ตาม ผมขอขอบพระคุณอย่างสูง ในการที่ช่วยกันมาถึงจุดนี้จนกระทั่งเป็นรูปเป็นร่าง
ขึ้นมา แล้วก็เรื่องราวทั้งหลายที่มันยังตกค้างกันอยู่ อะไรต่าง ๆ ก็รอไปร่างในฉบับ 2550/2 นะครับ ซึ่งท่าน
คงมีโอกาสร่างกันอีก อย่างไรก็อย่าไปหมดหวังนะ ยังมีอีก ก็คงจะจบเท่านี้ แล้วคงไปพบกันที่กรุงเทพฯ แต่
วันนี้หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้วเราก็แกลงข่าวตอนไหน ที่ห้องนี้หรือครับ หลังจากนั้นท่านเลขานุ
ชี้แจงครับ

เลขานุการ : เที่ยงเรามีรถน้ำดำหัว ที่ห้องอาหาร ขอความกรุณาด้วย แล้วก็วันที่ 16 ฝ่าย
เลขานุการ จะทำร่างฉบับสมบูรณ์เสร็จ ขอความกรุณาว่าท่านช่วยส่งคนมารับร่างที่สำนักงานเลขานุการ สภาได้ไหม
ครับ หรือท่านจะให้ฝ่ายนี้ส่งไปอย่างไร ช่วยกรุณาติดต่อท่าน ผอ. พรรณิกาด้วย แล้ว 17 เช้าผมขอเป็น
09.30 น. ได้ไหมครับท่านประธานครับ วันที่ 17 เราจะต้องส่งต้นร่างให้หนังสือพิมพ์ 17 เช้า ขอนัด 09.00
น. เพื่อจะพบกัน แล้วก็ดูโดยรวม ๆ อาจจะแก้ไขได้เล็กน้อย นิดหน่อย อะไรอย่างนี้ถ้าผิดพลาด แต่ว่า
หลักการใหญ่ ๆ ผมคิดว่าต้องคงไว้เกือบทั้งหมดละครับ แล้วก็ 17 เสร็จแล้ว แล้วก็ 19 เช้าใจว่า 17.00 น. มี
นัดถ่ายรูป สสร. ทั้ง 100 คน อาจจะรวมกรรมการยกร่างด้วย แล้วก็ 18.00 น. ของวันที่ 19 ท่านประธาน
ประสงค์จะพบท่านประธานนรนิติ จะทำพิธีมอบรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการ ขอเชิญทุกท่านเข้าร่วมด้วย
นะครับ ที่ห้องโถงของสภา ท่านพิสิฐเชิญ

๓๒

นายพิสิฐ ลีอาธรรม : ไม่ทราบแถบประเด็นสั้น ๆ ได้ไหมครับว่า วุฒิชัย ที่ผ่านมามีปัญหา
มาก ทะเลาะกันในเรื่องของตำแหน่งประธานว่า ดำรงตำแหน่งวาระกี่ปี เราจะเขียนไว้เลยไหมครับว่า มี
วาระ 3 ปี ตำแหน่งประธานวุฒิชัย

เลขานุการ : ไม่ได้หารือกันนะครับ

*: .....

เลขานุการ : ไปเพิ่มไซ้ไหมครับ ที่หลังนะครับ รับไว้พิจารณานะครับ แล้วเดี๋ยวไปเพิ่มรอบ
2 นะครับ เดี่ยวฝ่ายเลขฯ บันทึกไว้ ท่านประธาน จบแล้วครับ

ประธาน : ผมขอให้พวกเราอยู่ในห้องนี้ก่อนนะครับ ระหว่างแถลงชี้แจงผู้สื่อข่าว ผมคิดว่า
เราจะแถลงเพียงสั้น ๆ แล้วก็คอยตอบคำถาม ตอบคำถามที่ท่านมีสิทธิที่จะตอบได้นะครับ แต่ว่าอยากจะให้
ทางท่านโฆษกได้ช่วย โฆษก รองโฆษกอยู่ในที่นี้ด้วย ได้ช่วยชี้แจงในประเด็น ผมจะพูดเพียงสั้น ๆ กว้าง ๆ
เท่านี้ครับ ขอความกรุณาท่านอยู่ด้วยก็แล้วกัน เพราะไม่อย่างนั้นแล้วผมว่าแห้ว

: ท่านประธานครับ ขอฝากผ่านไปทางโฆษกนะ มีประเด็นหนึ่งที่ผมฟังเมื่อเช้านี้ค่อนข้าง
เข้าใจคลาดเคลื่อนอย่างมากเลย ก็คือเขาเข้าใจว่าเขตเลือกตั้งหนึ่งเป็นเขตใหญ่ 3 คน เลือกได้คนเดียว
หนังสือพิมพ์และทีวีออกมาชัดเจน ผมฟังดูเมื่อเช้า มีคน comment อย่างนี้ ประเด็นแรก

ประเด็นที่ 2 ที่ว่านายกรัฐมนตริต้องมาจากการเลือกตั้ง เอาให้ชัดเจน หรือมาจาก ส.ส.
บอก ส.ส. เอาใครมาก็ได้ไซ้ไหมครับ อะไรทำนองนี้ มันวิพากษ์กันไปคนละทิศละทาง ฉะนั้นขอให้ชัดเจน
หน่อย ขอบพระคุณครับ

นายรองทอง จันทรางศุ : ผมคิดว่าสื่อพร้อมแล้วนะครับ ขออนุญาตกราบเรียนเชิญท่าน
ประธานคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญได้กรุณาเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารกับสื่อมวลชนเกี่ยวกับภารกิจที่
เราได้มาประชุมกันที่จังหวัดชลบุรีนี้ 5 - 6 วันที่ผ่านมาครับ ขอกราบเรียนเชิญครับ

ประธาน : ขอขอบพระคุณบรรดาสื่อมวลชนทุกท่าน ทุกแขนงที่ได้กรุณาติดตามการ
ทำงานของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 นี้มาโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนกระทั่งมาถึงที่บาง
แสน แล้ววันนี้ก็เป็นวันสุดท้ายในการทำงานในร่างแรก ซึ่งผมอยากจะเรียนว่าคณะกรรมการทุกท่าน 35
ท่านนั้นได้ใช้เวลาในการทำงานในการแถลง หรืออภิปรายให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในประเด็นสำคัญ ๆ หลาย
อย่าง จนกระทั่งในขณะนี้สามารถกล่าวได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกนั้นจะว่าเสร็จก็เสร็จ เหลือแต่เพียง
ปรับปรุงถ้อยคำ ตกแต่งในบางประเด็นรายละเอียด ซึ่งผมและคณะกรรมการได้เคยพูดกับสื่อมวลชนว่า
รัฐธรรมนูญฉบับที่เรากร่างกันใหม่นี้พยายามที่จะให้สั้น เข้าใจง่ายและไม่ยุ่งยาก ในรัฐธรรมนูญปี 2540
นั้นมีทั้งหมด 336 มาตรา แต่ว่าที่ร่างกันมาจนกระทั่งเสร็จสิ้นในวันนี้มีทั้งหมด 299 มาตรา แล้วก็ 299
มาตรานี้ ก็จะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับสำคัญ ๆ ที่จะดำเนินการกันต่อไปอีกครั้งหนึ่ง ผมขอเรียน
สรุปอย่างกว้าง ๆ ถึงเนื้อหาสาระสำคัญที่อยากจะเรียนให้สื่อมวลชนทราบเพื่อถ่ายทอดสู่ประชาชนทั่วไปว่า
หัวใจสำคัญ หรือสาระสำคัญที่เป็นเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับที่เรากร่างขึ้นใหม่นี้อย่างน้อยที่สุดจะ
แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 อยู่ 3 - 4 ประเด็นด้วยกัน แต่เป็นข้อแตกต่างที่จะดีขึ้น มิได้ต่ำไปกว่า

ฉบับ ปี 2540 เรื่องสำคัญ เนื้อหาสำคัญ 3-4 ประเด็นนั่นก็คือ เรื่องที่ 1 เรื่องสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ให้บริการคุ้มครองหรือขยายมากขึ้น มากกว่าปี 2540 ในรายละเอียดนั้น คงจะได้ดูกันต่อไป ผมขอพูดอย่างกว้าง ๆ ในเรื่องที่ 1 คือ เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับประชาชนนั่นเองในเรื่องการใช้สิทธิเสรีภาพ การมีสิทธิเสรีภาพ การมีส่วนร่วมในทางการเมือง การบริหาร การปกครอง

เรื่องที่ 2 ก็คือการลดอำนาจผูกขาดของภาครัฐที่เมื่อก่อนนั้นอะอะอะไรก็ไปอยู่ที่การให้อำนาจรัฐในการจัดการ ขณะนี้ลดลงมามาก เรื่องต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องที่มีเนื้อหารายละเอียดในการที่อำนาจรัฐจะน้อยลง เป็นไปตามหลักของการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

แล้วเรื่องที่ 3 ก็คือเรื่องเกี่ยวกับภาคการเมือง ซึ่งจะมีบทบัญญัติที่เพิ่มเติมเข้ามาเกี่ยวข้องกับภาคการเมืองนอกเหนือไปจากเรื่องของระบบของการเลือกตั้งที่มาของ ส.ส. ส.ว. เรื่องสำคัญที่บรรจุเข้าไปในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังยกร่างอยู่ในขณะนี้ไม่เหมือนกับ 2540 ก็คือ เรื่องของการบรรจุเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อความโปร่งใสของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เรื่องนี้มีรายละเอียด มีเนื้อหา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง เพื่อเป็นการปฏิรูปนักการเมือง หรือทำให้เจ้าหน้าที่รัฐนั้นได้คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ในการบริหารประเทศ

แล้วก็เนื้อหาเรื่องที่ 4 ที่สำคัญ ที่ผมบอกว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นหัวใจก็คือเรื่องของระบบการตรวจสอบต่าง ๆ ขององค์กรอิสระและศาล ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องการทำงานขององค์กรประกอบ การสรรหา แล้วก็วิธีการทำงาน ทั้ง 4 ประเด็นเรื่องใหญ่ ๆ นี้จะเป็นเนื้อหาสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับที่ยกร่างขึ้น ที่เรียกว่า ร่างเสร็จพอจะกล่าวได้ว่า เสร็จไปร่างหนึ่งแล้ว แล้วต่อจากนั้นก็จะเป็นเรื่องที่จะนำไปทำประชาพิจารณ์ ทางกรรมวิธีการยกร่างเราจะได้ส่งร่างฉบับแรกไปให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2549 หลายองค์กรเราจะส่งไปให้เพื่อรับฟังความคิดเห็น แล้วก็ไปทำประชาพิจารณ์ จะมีการจัดพิมพ์เป็นจำนวนล้านฉบับ ส่งไปทุกจังหวัด ส่งไป 76 จังหวัดเพื่อทำประชาพิจารณ์ นี่ก็คือเรื่องสาระสำคัญ ๆ แล้วก็ขอเรียนยืนยันว่า รัฐธรรมนูญร่างแรกฉบับ ปี 2550 ที่เราเคยได้พูดกันมาตั้งแต่ต้นว่าจะสำเร็จหรือจะเสร็จสิ้นในวันที่ 19 เมษายนที่จะถึงนี้นั้น ผมขอเรียนว่าเสร็จแน่นอนวันที่ 19 นั้นจะมีร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ออกมาแน่นอน รายละเอียดต่าง ๆ ถ้าสื่อมวลชนต้องการที่จะซักถามในประเด็นบางเรื่องบางราว คณะกรรมการยกร่างก็นั่งอยู่ในที่นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโฆษกซึ่งได้ติดตามเรื่องนี้มาก็คงจะพอชี้แจง หรือช่วยกันชี้แจงตอบข้อซักถามให้สื่อมวลชนได้รับทราบ ก็ขอเชิญครับ

*ถาม : ท่านครับ ในบทเฉพาะกาล....

ประธาน : ไม่มีครับ

เลขานุการ : บทเฉพาะกาลก็มีอยู่ 2-3 ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนที่ 1 คือให้องค์กรตาม

รัฐธรรมนูญที่มีอยู่ในปัจจุบันดำเนินการต่อไปทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ จนกว่าจะมีระบบเลือกตั้งใหม่เกิดขึ้น อันที่ 2 คือเรื่ององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญก็ให้ดำรงอยู่ต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายต่าง

ๆ ออกมา อันที่ 3 ก็เป็นเรื่องของการกำหนดระยะเวลาของการตรากฎหมายลูกทั้งหลาย บางเรื่องจะเป็น 1 ปี บางเรื่องเป็น 2 ปี แล้วแต่กรณีทั้งหลาย ก็เป็น 3 เรื่องใหญ่ ๆ ที่ถูกเขียนอยู่ในบทเฉพาะกาล เดี่ยว รายละเอียดของบทเฉพาะกาล ฝ่ายโฆษกคงช่วยแถลงในรายละเอียดได้ แต่ว่าเนื้อหาใหญ่ ๆ มีอยู่ 3 ส่วนใหญ่ ๆ

ถาม : อยากจะให้ท่านใดช่วยประเมินว่าจากผลของรัฐธรรมบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงนี้พอจะทำนายอนาคตของระบบการเมือง โดยเฉพาะรัฐบาล สภาพที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร แล้วก็มีอะไรเปลี่ยนแปลงใหม่ โดยเฉพาะคาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของตัวบุคคลในแวดวงการเมืองด้วยหรือไม่

นายธทอง จันทรางศุ : ผมคิดว่าโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมบัญญัติที่ยกวางขึ้นมาจนถึงขั้นนี้ ความโดดเด่นชัดเจนอย่างที่ท่านประธานได้เรียนไว้ว่ามี 4 - 5 ประการนั้น ผมเองก็คิดว่าคงเป็นกติกาใหม่ที่สังคมไทยต้องเรียนรู้ แล้วก็ปรับพฤติกรรมที่เราเคยมีมาในระยะเวลาที่ผ่านมาอันอาจจะเป็นพฤติกรรมซึ่งอาจจะเป็นปัญหาสำหรับการทำงานในเรื่องของการเมือง เรื่องของการที่มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยที่ปรับนี้คงต้องปรับทั้งผู้ที่เป็นนักการเมือง รวมถึงประชาชนด้วย ต้องศึกษา แล้วก็อาศัยกติกาที่ยกวางตามแนวทางร่างรัฐธรรมบัญญัติฉบับใหม่นี้เป็นเครื่องมือในการที่จะกำหนดแนวทางในการที่เราจะอยู่ร่วมกันต่อไปในวันข้างหน้า ประเด็นสำคัญที่ท่านประธานเน้นย้ำประเด็นหนึ่งก็คือเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ผมคิดว่าประเด็นที่มีความสำคัญ มีความชัดเจน เพราะฉะนั้นการตรวจสอบจะเข้มงวดกวาดขันมากยิ่งขึ้น ความเคร่งครัด การที่จะเน้นย้ำความสำคัญในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่ของคนใดคนหนึ่ง ผมคิดว่าถ้าเรามีความเข้าใจตรงกันแบบนี้ เราก็หวัง หรือเราก็มีความเชื่อมั่นว่าการเมืองไทยในวันข้างหน้าก็จะเป็นการเมืองไทยซึ่งยืนอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง แล้วก็การมีส่วนร่วมที่ชัดเจนของประชาชน

นายปกรณ์ ปรียากร : คืออยากจะเสริมอย่างนี้ว่า ผมเชื่อว่าการที่จะไปคาดการณ์ว่าตัวบุคคลมันจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่มันก็เป็นเรื่องที่ยาก แต่เมื่อเราปรับระบบของการเลือกตั้ง เปลี่ยนรูปแบบของการสรรหาวุฒิสมาชิก ควบคู่ไปกับการเพิ่มพลังอำนาจของภาคประชาชนก็ต้องทำให้คนที่เข้ามาสู่กระบวนการทางการเมืองต้องปรับตัวเองอยู่ค่อนข้างมาก แต่การที่จะให้ปรับมากหรือน้อย ผมคิดว่าต้องอาจจะใช้เวลาอีกสักระยะหนึ่งเมื่อเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ภาคประชาชนมากขึ้น ในคราวนี้การเมืองในภาคท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญ ซึ่งผมคิดว่าจะทำให้คนสนใจลงไปสู่กระบวนการทางการเมืองในภาคท้องถิ่น แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าคนที่เข้ามาเหล่านี้ไม่ปรับพฤติกรรม รัฐธรรมบัญญัติฉบับนี้ผมคิดว่าจะทรงอำนาจในเรื่องของการตรวจสอบในเรื่องที่ประชาชนสามารถที่จะเรียกร้องให้มีการตรวจสอบทางด้านต่าง ๆ การกำหนดกติกา มารยาทต่าง ๆ นั้น บางเรื่องเป็นเรื่องยากที่จะให้ผู้คนปฏิบัติ เพราะฉะนั้นถ้าเราสามารถที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในครั้งนี้น่ามากขึ้น แล้วประชาชนควบคุมระบบการเมืองได้โดยเนื้อแท้ ผมคิดว่าโฉมหน้าทางการเมืองจะเปลี่ยนค่อนข้างมาก

ถาม : มันเป็นความหมายหมายถึงว่า โอกาสที่รัฐบาลภายใต้การนำของนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน จะยกขึ้นหรือเปล่า แล้วรวมทั้งโอกาสของการเกิดรัฐบาลพรรคเดียวจะยกขึ้นใหม่ครับ จากโครงสร้างที่ทำมา

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผมคิดว่าข้อวิจารณ์ที่มีผู้วิจารณ์ว่ารัฐบาลจะเป็นพรรคผสมหลายพรรค แล้วก็จะอยู่ได้ไม่นาน ผมไม่คิดว่าจะเป็นจริง แต่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีอคติกับพรรคเล็กพรรคน้อย เหมือนบางฉบับที่ผ่านมาที่มีอคติกับพรรคเล็กพรรคน้อย แล้วคะแนนทุกคะแนนมีความหมายเอาหมด เพราะฉะนั้นพรรคเล็กพรรคน้อยจะได้เกิดมีพื้นที่ถึงแม้ว่าจะเขาจะมีทุนทรัพย์ มีอะไรไม่มาก แต่ว่าจะมีพื้นที่เกิด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีพรรคใหญ่ที่เข้มแข็งที่สามารถเป็นรัฐบาลที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพได้ เพราะฉะนั้นผมเชื่อว่าไม่ได้เป็นอย่างที่มีการวิจารณ์กัน

ถาม : เรียนถามว่าเกี่ยวกับเรื่องสถาบันการเมืองเองดูเหมือนจะมีการปรับเปลี่ยนในส่วนของที่มาของ ส.ส. และ ส.ว. ค่อนข้างมาก ตรงนี้เองเห็นว่าในส่วนของพรรคการเมืองเองค่อนข้างมีเสียงตอบรับว่าเหมือนกับว่าไปจำกัดสิทธิหรือว่าตรงนั้นเขาลงไปเอง ตรงนี้ทางกรมการเลือกตั้งใหม่ครับว่าทางฝ่ายการเมืองเองจะคัดค้าน อาจจะทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ผ่านได้

ประธาน : เรื่องนี้ผมขอตอบ คือคณะกรรมการร่างทั้ง 35 ท่าน ได้ทำการยกร่าง ซึ่งเป็นกติกาสูงสุด แล้วเราก็เชื่อมั่นว่ากติกาสูงสุดอันนี้จะเป็นกติกาที่นำพาชาติบ้านเมืองไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและยั่งยืน ในเรื่องของตัวบุคคลนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะฉะนั้นตัวบุคคลถ้าหากว่ามีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับตัว อันนั้นเป็นเรื่องที่ประชาชนนั้น ฝ่ายประชาชนด้วยว่าเรานั้นได้ร่างกติกาสูงสุดเพื่อการปฏิรูปการเมือง การปกครอง แล้วก็การที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แล้วจะทำให้ภาคพลเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นนั้นคงต้องช่วยกัน เพราะท่าน คือประชาชนถ้าหากว่าไม่ช่วยกันเพื่อให้กติกาสูงสุดที่วางไว้แล้วนั้นมันสามารถมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ได้แล้ว อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับประชาชนเท่านั้น เราได้ทำหน้าที่ของเรา ซึ่งคิดว่าดีที่สุดแล้วในขณะนี้ ส่วนเรื่องพรรคการเมืองอะไรต่าง ๆ นั้นเป็นสิทธิของเขาที่เขาจะมีความกังวลหรือห่วงใย แต่เราได้พิจารณาบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศชาติและของประชาชน ไม่ได้พิจารณาบนพื้นฐานของผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเลย ก็เรียนตอบให้ทราบอย่างนี้

ถาม : ขอเรียนถามย้ำท่านประสงคอีกนิดหนึ่งว่าในฐานะที่ท่านมีอีก 2 สถานะ เป็น ส.นช. ด้วย เป็นอดีตกลุ่มเคลื่อนไหวของพันธมิตรด้วย ตัวท่านเองมองว่าโดยโครงสร้างที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ครอบคลุมทัศนคติที่เคยเคลื่อนไหวที่ผ่านมาจะมีโอกาสกลับมาอีกไหมครับ

ประธาน : คนละเรื่องกันเลยนะครับ ผมไม่เคยนำเอากระบวนการเข้ามาพูดจาในที่นี้เลย หรือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่จะเจาะจง แต่ว่าสำหรับความเลวร้ายทั้งหลาย ความไม่ถูกต้องทั้งหลาย การประพฤติปฏิบัติที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อบ้านต่อเมืองทั้งหลายนั้น ถ้าคนที่มาเข้ามาเกี่ยวข้องกับกติกาอย่างนี้ ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติแล้ว อันนั้นผมต้องถือว่าเป็นการ ** ส่วนที่บอกว่า ผมเคยอยู่ตรงนั้นตรงนี้ ผมรู้จักแยกตัวในการทำงาน ส่วนเรื่องการอยู่กับกลุ่มพันธมิตร ผมรับว่าผมอยู่ เพราะว่ากลุ่มพันธมิตรนั้นเป็นกลุ่มไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง แล้วเขาเดินเขาต่อสู้อยู่ เขาเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้องที่ผมเห็นว่า มันเป็นเรื่องที่ดังาม

และถูกต้องสำหรับบ้านเมือง ผมก็ร่วมกับเขา แล้วถ้าหากว่ามีปัญหาเกิดขึ้นอีก แล้วมีประชาชนมองเห็นว่า จะต้องต่อสู้กันอีก ผมจะร่วมต่อสู้ด้วย ขอเรียนไว้อย่างนั้นนะครับ

ถาม : เรียนถามว่าหลังจากนี้ถ้ารัฐธรรมนูญผ่านไปเรียบร้อยแล้ว แล้วกลุ่มการเมืองกลับเข้ามาในระบบ แล้วเขามีการปรับแก้รัฐธรรมนูญใหม่ ตรงนี้กรรมการได้ติดกันหรือเปล่านั้นจะวางแนวทางป้องกันอย่างไรไว้บ้างครับ

ประธาน : อันนี้คงไม่ใช่หน้าที่ของกรรมการยกเว้น เราทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ ร่างกติกาสูงสุดให้เสร็จเรียบร้อยแล้วก็เพียงแต่บอกว่าขอให้ประชาชนนั้นได้ช่วยกันเถอะครับ เพราะบ้านเมืองเป็นของประชาชนเขา อย่าปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั้นละเมิดกติกาที่ประชาชนยอมรับ แล้วเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศต้องฝากไว้กับประชาชนครับ

ถาม : ในส่วนของทหาร ไม่ทราบว่าท่านมองว่าเรื่องทหารรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีมาตรการใด ๆ ในการควบคุมเพื่อไม่ให้ทหารทำการรัฐประหารในอนาคต หรือควบคุมไม่ให้ทหารทำอะไรใด ๆ ที่เกินหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้หรือเปล่าครับ

ประธาน : ทหารก็เป็นข้าราชการประเภทหนึ่ง ถ้าถือว่าเป็นข้าราชการก็เหมือนข้าราชการพลเรือน เหมือนข้าราชการอื่น ๆ ถ้าถือว่าเป็นประชาชนทหารก็เป็นประชาชนเหมือนกัน แล้วที่ผ่านมามีทั้งหมดนั้น โดยเฉพาะทหารยุคนี้ ผมขอเรียนว่า เป็นทหารที่ถูกฝ่ายการเมืองแทรกแซงก้าวก่าย แล้วรังแกเขามากกว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา 5 - 6 ปี ทหารถูกกระทำ ทหารพยายามที่อยู่ในกรมกอง นี้ผมสามารถพูดได้เลย เป็นข้อเท็จจริง เพราะฉะนั้นสำหรับการเมืองในวันข้างหน้า ผมไม่เชื่อว่าทหารเขาอยากจะทำยุ่งกับการเมืองหรอกครับ แต่ขออย่างเดียว แล้วในรัฐธรรมนูญนั้นได้มีบทบัญญัติที่เป็นข้อห้ามไม่ให้ฝ่ายการเมืองนั้นเข้าไปแทรกแซงก้าวก่าย หรือใช้อำนาจโดยไม่ชอบธรรมกับข้าราชการทุกฝ่าย ทุกพรรครวมทั้งทหารด้วย เพราะฉะนั้นถ้าการเมืองไม่ไปแทรกแซง ไม่ว่าจะทหาร หรือตำรวจ หรือข้าราชการพลเรือน ผมก็คิดว่า ข้าราชการเหล่านี้เขาก็ปฏิบัติหน้าที่ของเขาไปอย่างถูกต้อง ชอบธรรม แล้วเป็นประโยชน์ต่องานในหน้าที่ของเขา เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เพราะฉะนั้นผมพูดถึงทหาร ต้องพูดถึงว่านอกจากเขาเป็นประชาชนที่มีความรู้สึก มีอารมณ์เหมือนกับประชาชนทั่วไปแล้ว เขาก็รักบ้านรักเมืองของเขาเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แล้วสภาพความเป็นอยู่การทำงานของเขา ก็เช่นเดียวกับข้าราชการทุกฝ่ายทุกคน มีระเบียบวินัย เพียงแต่ว่าทหารนั้นมีระเบียบวินัยข้อบังคับที่เข้มงวดกว่าข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ เท่านั้นเอง การที่มีระเบียบวินัยเข้มงวดกว่า เพราะทหารเขาถืออาวุธ และทหารมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันอธิปไตยต่าง ๆ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาต้องได้รับการปฏิบัติ การลงโทษเฉียบขาดรุนแรง นั้นมันเป็นเรื่องของทางทหาร ซึ่งแตกต่างกับข้าราชการฝ่ายอื่น เพราะฉะนั้นผมก็ตอบท่านอย่างนี้ละครับ อย่าไปยุ่งกับเขาสี ฝ่ายการเมืองแล้วผมก็เชื่อว่าบทเรียนที่ผ่านมานี้นักการเมืองทุกคนทราบดี

ถาม : มีคำถามฝากมาว่าทำไมต้องครบวาระ 4 ปี จะเป็น 3 ปี 5 ปี 6 ปี ไม่ได้หรือ

ประธาน : วาระใครครับ

ถาม : ..ฝากมาครับ

ประธาน : ถ้าไม่ทราบก็ไม่ต้องตอบ

ถาม : อยากให้กรรมการช่วยประเมินประเด็นที่คิดว่าจะล่อแหลมต่อความเข้าใจผิด หรือความสับสนของประชาชนในการเปลี่ยนแปลงในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าท่านมองว่าประเด็นไหนเป็น ประเด็นล่อแหลมที่จะต้องไปเน้นอธิบายทำความเข้าใจให้มากที่สุดกว่าประเด็นอื่น

ประธาน : ท่านปกรณ์ ไชยภักจะเป็นผู้ตอบ

นายปกรณ์ ปรียากร : คือการทำงานของคณะกรรมการ ทำงานโดยใช้หลักวิชา ทำงาน โดยใช้ข้อมูล ทำงานโดยใช้เรื่องของความพิจารณาด้วยความรอบคอบ เพราะฉะนั้นเราไม่คิดว่าจะมี ประเด็นอะไรที่เป็นประเด็นล่อแหลม อะไรที่เป็นประเด็นล่อแหลม เราคงตัดให้มันที่อลง เราไม่มีคำว่า ประเด็นล่อแหลม เรามั่นใจว่าสิ่งที่เราได้กระทำทั้งหมดเป็นการกระทำในลักษณะที่จะช่วยทำให้เกิด ย้ำอีก ครั้งหนึ่ง เกิดประโยชน์ต่อประชาชน เรายืนอยู่บนฐานหลักตรงจุดนั้นมาโดยตลอด ผมกล้ากล่าวแทน กรรมการทุกท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้ แม้ว่าทุกคนจะมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องของการประชุม ไม่ได้ หมายความว่ากรรมการชุดนี้จะไม่มีความหวังโยในเรื่องนี้ และที่สำคัญก็คือ การดำเนินการของเราตลอดมา นั้นอย่างที่คุณสื่อข่าวได้ทราบ เปิดเผย เปิดเผยทุกขั้นตอน ไม่มีอะไรที่เราปิดลับเลย แม้เรื่องลับบางเรื่องท่านก็ เอาไปลงได้ด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นในกรณีอย่างนี้ผมคิดว่าเราน่าจะขอบคุณสื่อมวลชนทุกคนที่ติดตามพวก เราตั้งแต่วันแรกของการทำงานเมื่อวันที่ 25 มกราคมเป็นต้นมา เราได้ทำงานด้วยความไม่ได้มีข้อวิตกกังวล ใด ๆ และที่สำคัญอยากจะย้ำอย่างนี้ว่ากรรมการทั้ง 35 คนนั้น ถูกตัดตอนเรียบร้อย ไม่สามารถจะไปมี สิทธิในเรื่องการลงสมัคร ส.ส. ส.ว. และทุกคนนั้นเมื่อเสร็จหน้าที่แล้วก็กลับไปสู่การทำหน้าที่ตามปกติ แล้ว เรายกเอาเรื่องนี้ให้เป็นเวทีของประชาชน

ประธาน : ขออีกคำถามเดียวครับ เชิญทางนี้บ้างครับ

ถาม : คือตามที่ทางกรรมการและท่านประธานกรรมการเองบอกว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ร่างเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม แต่ที่นี้กรณีนี้เมื่อวานนี้ กรณีเรื่องภาษี อสังหาริมทรัพย์ และภาษีมรดกที่เคยมีการผลักดัน และเมื่อวานประเด็นนี้ตกไป จะเป็นการขัดแย้งกับ เจตนารมณ์ที่เคยพูดไว้หรือเปล่า เพราะว่าดูเหมือนว่า การที่ 2 เรื่องนี้ตกไปเหมือนกับเป็นการปกป้อง ผลประโยชน์ของคนมีฐานะคนมีที่ดินหรือเปล่า

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : ผมขออนุญาตชี้แจงว่าในการยกร่างรัฐธรรมนูญของเราจะมีรายการ ต่าง ๆ เข้ามาเยอะมาก เพราะฉะนั้นที่ประชุมจึงได้มีการกรองเอาเรื่องที่เป็นเรื่องหลัก ๆ ส่วนเรื่อง รายละเอียดที่เป็นเฉพาะก็จะยกไว้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไปพิจารณา แล้วก็เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของผู้ที่ได้ นำเสนอเรื่องนี้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถึงแม้จะไม่ได้เขียน ไม่ได้หมายถึงว่าตกไปโดยสิ้นเชิง ก็ต้องมีการ นำไปพิจารณาต่อ ส่วนจะได้รับการดำเนินการหรือไม่ ก็เป็นเรื่องที่ในอนาคต ในเรื่องการดำเนินการในเรื่อง นี้ จะออกกฎหมายหรือออกนโยบาย ก็ต้องมาดูในรายละเอียดอีกทีหนึ่งครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ประเด็นนี้ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม ท่านนั่งอยู่ที่นี้ และผมก็ยังเห็นว่าเป็นประเด็นที่สำคัญ แล้วก็จุดสำคัญก็คือว่าเมื่อร่างแรกออกไปแล้ว ก็จะมีการรับฟัง

ความเห็นอย่างกว้างขวาง ถ้าประชาชนคนทั้งประเทศสะท้อนออกมา หรือคนที่สนใจเรื่องนี้สะท้อนออกมา ในหลาย ๆ เวที เราก็ต้องกลับมาพิจารณาอีกครั้ง ไม่ได้หมายความว่าชุดแรกออกไปแล้วทุกอย่างก็จะเป็นตามนี้ อันนี้ก็เป็นแค่ร่างแรกแค่นั้นเอง เพราะฉะนั้นการจัดเวทีรับฟังการเคลื่อนไหวทางสังคมผมคิดว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งครับ

ถาม : จะสอบถามประเด็นที่มีการบอกว่าจะกลับไปทบทวนเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ห้ามแปรรูปจะไปทบทวน จะทบทวนให้เสร็จที่กรุงเทพฯ หรือว่ามีการพิจารณาเรียบร้อยแล้วครับ

เลขานุการ : ก็พิจารณาไปเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วครับ ไม่ได้มีการทบทวนอะไร เพียงแต่ว่าถ้ามีความเห็นของประชาชนในภายหลัง หรือว่ามีการแปรญัตติมาก็จะพิจารณาอีกทีหนึ่งแต่ร่างในวันที่ 19 นี้คงเป็นไปตามร่างที่ได้ตกลงกันในที่ประชุมแล้วครับ ก็คือพูด คำนี้ผมจำไม่ได้ แต่ว่าเนื้อหาที่คงทำนองว่า ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้มีการระมัดระวัง โดยเฉพาะวิสาหกิจชนิดที่เป็นเรื่องสาธารณูปโภคทั้งหลาย จะต้องมีการระมัดระวังในการแปรรูปให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน แล้วก็ผลประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

ถาม : ไม่มีขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

เลขานุการ : ไม่มีครับ

ถาม : ประเด็นเรื่องภาษีมรดกนี่คือล่าสุดที่กรรมาธิการได้คุยกันคือระดับไหนที่จะให้เป็นกฎหมาย หรือให้บัญญัติแค่เจตนารมณ์ครับ ตรงนี้ขอความชัดเจนหน่อยได้ไหมครับ

เลขานุการ : ขอเรียนอย่างนี้ครับ ความจริงเป็นเรื่องของการใช้คำ เมื่อวานก็มีกรรมาธิการขอเขียนคำว่า ภาษีอสังหาริมทรัพย์ กับภาษีมรดกอยู่ในรัฐธรรมนูญ ที่ประชุมไม่ได้ขัดข้องเลย เห็นว่าภาษีมรดกกับภาษีอสังหาริมทรัพย์เป็นเรื่องที่ควรจะมีในรัฐธรรมนูญ แต่ว่าคำที่ใช้ ไม่ได้ใช้คำตรง ๆ ว่าภาษีมรดก หรือภาษีอสังหาริมทรัพย์ เพราะถ้าใส่ภาษีอย่างนี้อาจจะต้องเขียนชื่อภาษีอีก 10 ชนิดด้วยกันที่จะต้องมี ในร่างของกรรมาธิการร่างจึงเขียนว่า ให้มีการปฏิรูปภาษีเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งคลุมภาษีทุกประเภท ไม่ใช่เฉพาะภาษี 2 ประเภทนี้เท่านั้น แต่หลักการไม่มีใครไม่เห็นด้วย ทุกคนเห็นด้วยหมดอยู่แล้ว

ถาม : ได้กำหนดระยะเวลาใหม่ครับว่าจะต้องออกกฎหมายชนิดนี้ภายในกี่ปี

เลขานุการ : ไม่ครับ ไม่ได้กำหนดครับ

ถาม : อันนี้มันมีหลักประกันใหม่ครับว่า รัฐต่อไปจะต้องทำเรื่องนี้

เลขานุการ : คือในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐก็เขียนไว้ชัดเจนว่าให้รัฐไปดูแล แล้วก็มีการบอกว่ารัฐบาลจะต้องแถลงนโยบายต่อสภาทุกปีว่า กระบวนการเรื่องอะไรบ้างที่รัฐจะทำในปีไหนอย่างไรบ้าง

ถาม : ประเด็นเดียวกัน ขออนุญาต ท่านบอกว่าถ้าให้ออกมาเป็นการคุมโดยแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ รัฐซึ่งจะต้องถูกตรวจสอบโดยฝ่ายการเมืองด้วยกันเอง ประเด็นนี้ก็อย่างที่เคยทราบกันว่า

การเมืองด้วยกันเขาไม่เอาทั้งคู่ แล้วใครจะไปคุมว่า รัฐบาลข้างหน้าเขาจะทำตามข้อนี้ หรือมีบรรจข้อนี้หรือไม่

เลขานุการ : ก็เราได้ดูเป็นที่เรียบร้อยว่า ถ้าเขียนในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่มีข้อเสนอ ให้ไปเขียนที่ไหน ที่ที่ต้องเขียน คือเขียนในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้นเอง แล้วผมคิดว่าเรื่องภาษีมรดกกับภาษีอสังหาริมทรัพย์ที่เราพูดก็พูดกันชัดเจนที่ประชุมก็เห็นด้วย เพียงแต่มีปัญหาเรื่องค่าของการใช้แค่นั้นเองว่า ไม่ควรเขียนชนิดของภาษีอย่างชัดเจนแบบนี้ เพราะว่าถ้าเขียน 2 ชนิดนี้ ภาษีสชนิดอื่นที่อยากให้เกิดขึ้นยังมีมากมายในประเทศไทย ถ้าเขียนตรง ๆ แบบนี้ก็อาจจะมีปัญหา เพราะฉะนั้นเขียนเรื่องว่าให้มีการปฏิรูประบบภาษี แล้วก็ให้เกิดความเป็นธรรมกับประชาชน ผมคิดว่าน่าจะเป็นคำที่พอสมควรแล้วในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ครับ

ประธาน : เรายังต้องพบกันอีกหลายครั้งนะครับ สำหรับวันนี้ผมขอขอบพระคุณ แล้วก็จะมีอะไรจะซักถามกัน พบกันได้ทุกเวลาที่กรุงเทพฯ ที่รัฐสภา ขอขอบพระคุณมากครับ

ถาม : ขออนุญาตทิมโฆษกมีต่อใหม่ครับ เกี่ยวกับเรื่องบทเฉพาะกาล เพราะว่าบางคำถามจะเก็บไว้ถามทิมโฆษกโดยเฉพาะเรื่องบทเฉพาะกาล

เลขานุการ : เชิญท่านกรรมาธิการที่ห้องอาหาร มีพิธีรดน้ำคำหัวนิตหนึ่งครับ เชิญครับ

*****